

HRVATSKI VOJNIK

Broj 72. Godina III. 10. veljače 2006. www.hrvatski-vojnik.hr BESPLATNI PRIMJERAK

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • CHF 3,30 • SIT 430,00 • SEK 17,00 • NOK 17,00 • DKK 15,50 • GBP 1,30

RAZGOVOR

mr. sc. Ante Nazor, ravnatelj Hrvatskog memorijalno-dokumentacijskog centra Domovinskog rata

Na tragu istine o Domovinskom ratu

Od ovog broja
NAGRADNA PITALICA
str. 28

XX. zimske olimpijske igre

Utvrda sigurnosti u Torinu

Kad se sve zbroji, samo sigurnost talijansku vladu koštat će oko 90 milijuna eura, no, mnogi smatraju kako će se taj iznos najmanje udvostručiti. Je li to dovoljno za apsolutnu sigurnost?

Neven MILADIN

Četiri godine trajale su pripreme ne samo sportskih borilišta, nego i službi sigurnosti, ne bi li jubilarne, XX. olimpijske igre koje se održavaju u Torinu, bile savršene. Stoga je u predvečerje svečanog otvaranja došlo vrijeme za podnošenje računa o onome što je učinjeno i onome što još treba činiti ne bi li se proteklo u redu...

Talijanska vlada učinila je sve kako se u Torinu ne bi ponovile prošlogodišnje scene kada su tehničari državne televizije (RAI) pokrenuli štrajk koji je doslovce paralizirao održavanje Svjetskog skijaškog prvenstva u Bormiju i Santa Caterini. Iako je potpisan dogovor o *nenapadanju*, ipak su se javili RAI-jevi novinari koji su baš u vrijeme održavanja Olimpijade poželjeli štrajkati. No, i to je lako rješiv problem u odnosu na ono što se doista može dogoditi.

Naime, sigurnosna situacija u svijetu, poglavito gledana kroz pove-

ćalo aktualnih prosvjeda vjernika zbog nedavnih neprimjerenih objavljivanja crteža proroka Muhameda, doista mora Italiju i Talijane i te kako zabrinuti. Stoga će Torino, povijesni grad vojvoda i kraljeva, biti utvrda sigurnosti, jer će o sportašima brinuti više od 15 000 ljudi. Konkretno, domaćini zimskih Olimpijskih igara pedantno su izračunali da će se za sigurnost skrbiti točno 4405 policajaca, 3489 karabinjera, 1101 pripadnik financijske policije i 250 profesionalaca iz elitne brdske jedinice. Uz sve njih još će 300 policajaca patrolirati na skuterima i specijalnim vozilima za snijeg. Neobjavljeni broj snajperista, pirotehničara, vodiča pasa i pripadnika ABKO postrojbi talijanske vojske, k tomu i 2500 *običnih* vojnika, NATO-ovi AWACS-i, velik broj lovaca ratnog zrakoplovstva nastojat će pružiti sigurno utočište najboljim svjetskim sportašima na borilištima

i u trima olimpijskim selima.

U gradu i cijeloj pokrajini Piemont ustrojeno je 21 zapovjedno mjesto za koordinaciju svih službenika sigurnosti, a posao će im definitivno otežati veliki broj sportaša, gledatelja i posebnih gostiju, kao što su npr. premijeri i predsjednici država koji će zbog Olimpijade posjetiti Italiju. Stoga je u podzemnoj željeznici postavljeno čak 600 nadzornih kamera, a u sigurnosni sustav uključeno je 20 zemalja, te Interpol i Europol.

Kad se sve zbroji, samo sigurnost talijansku vladu koštat će oko 90 milijuna eura, no, mnogi smatraju kako će se taj iznos najmanje udvostručiti. Je li to dovoljno za apsolutnu sigurnost? Iskustva nas uče da takav pojam ne postoji, no, optimizam je još uvijek glavna značajka (zapadne) civilizacije. Sve to treba "baciti" svjetlost na sjenu prijetnje sigurnosti.

I ne zaboravimo nadu, u suprotnom, čemu uopće sport i zabava? ■

Nakladnik:
MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović
(zeljko.stipanovic@morh.hr)
Zamjenik glavnog urednika: Vesna Pintarić
(vesna.pintaric@morh.hr)
Zamjenik glavnog urednika za Internet:
Toma Vlašić (toma.vlastic@morh.hr)
Izvršni urednik: Mario Galić
(mario.galic@morh.hr)
Urednici rubrika: Marija Alvir
(marija.alvir@morh.hr), Domagoj Vlahović
Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Novinari: Leida Parlov, Milenka Pervan Stipić
Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač
Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)
(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,
Predrag Belušić, Damir Bebek
Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morh.hr)
Prijevod: Jasmina Pešek
Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo
tel: 4568-041

Redaktor: Danica Pajić
Lektor: Lidija Bogišić
Korektor: Gordana Jelavić

Marketing i financije: Igor Vitanović
tel: 4568-699;
fax: 4551-852

Pretplata:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb
(za: Služba za odnose s javnošću i informiranje),
devizni račun u Zagrebačkoj banci
30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.,
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:
Služba za odnose s javnošću i informiranje),
žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj
165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pret-
platnike da nakon uplate kopiju uplatnice
pošalju na adresu TISAK trgovačko d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

AKD Tisak:
AKD Agencija za komercijalnu
djelatnost d.o.o., Zagreb, Savska 31

Naslov uredništva:
MORH
Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.
252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska
<http://www.hrvatski-vojniki.hr>
E-mail: hvojnik@morh.hr
Naklada: 6000 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2006.

Novinarski prilozii objavljeni u Hrvatskom vojniku su
službeni stav Ministarstva obrane RH

IZ SADRŽAJA

mr. sc. Ante Nazor, ravnatelj Hrvatskog memorijalno-dokumentacijskog centra Domovinskog rata

"S obzirom na obrambeni i oslobodilački karakter Domovinskoga rata smatram da Hrvatska ima najviše razloga da se razdoblje između 1989. i 1995. prikaže što objektivnije", istaknuo je mr. sc. Ante Nazor...

Strana 4

U ZZIO počeo s izobrazbom peti naraštaj vojno-diplomatske izobrazbe

"Cilj novog ciklusa izobrazbe je edukacija ne samo časnika koji će se baviti vojno-diplomatskim poslom, već i dočasnika i službenika u MO i OS RH-a koji će raditi u području diplomacije.", istaknuo je načelnik Službe za međunarodnu obrambenu suradnju Davor Čutić

Strana 12

Sustav za praćenje kretanja

RFID integriran sa satelitskim komunikacijama i GPS-om rezultira prikazom trenutačne lokacije praćenog sadržaja u transportu ili na logističkoj lokaciji. To povećanje uvida u lokaciju sredstava pridonosi modernizaciji distribucije na bojištu i bit će ključni alat za povezivanje logističara u operativnom okruženju

Strana 21

Najgori hrvatski knez u opsadi grada na Jadranu

U ponovljenoj opsadi Barija, Ludovikovim franačko-langobardskim postrojbama pridružile su se i Domagojeve, kao i postrojbe crvenohrvatskih vladara koje su bizantski i dubrovački brodovi prevezli na kopno južne Italije...

Strana 24

Naslovnicu snimio Tomislav BRANDT

mr. sc. Ante Nazor

ravnatelj

Hrvatskog memorijalno-dokumentacijskog centra Domovinskog rata

- Centar je utemeljen kao javna znanstvena ustanova - specijalizirani arhiv, sa zadaćom prikupljanja, sređivanja, čuvanja te stručnoga i znanstvenoga istraživanja i publiciranja gradiva iz Domovinskoga rata

Na tragu istine o Domovinskom ratu

“S obzirom na obrambeni i oslobodilački karakter Domovinskoga rata smatram da Hrvatska ima najviše razloga da se razdoblje između 1989. i 1995. prikaže što objektivnije”, istaknuo je mr. sc. Ante Nazor, poručivši: “Zato je vrlo važno da se gradivo iz tog razdoblja preda Hrvatskom memorijalno-dokumentacijskom centru Domovinskoga rata, te da se na taj način istina o njegovim herojima i žrtvama sačuva za budućnost”

Marija ALVIR
snimio Tomislav BRANDT

Zbog posebnoga osjećaja

prema Domovinskom

ratu koji imaju djelatnici

MORH-a i OSRH-a,

vjerujem da će se

suradnja s vojnim

ustanovama proširiti,

posebice u organizaciji

predavanja i stručnih

rasprava o pojedinim

vojnim operacijama HV-a

Domovinski rat, kao najvažnije razdoblje najnovije hrvatske povijesti, svakako zahtijeva posebno znanstveno istraživanje. S tim je ciljem i osnovan Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata, čiji je ravnatelj mr. sc. Ante Nazor. U svojoj relativno kratkoj, ali iznimno bogatoj karijeri, Nazor je, između ostaloga, bio predavač u Dočasničkoj školi u Jastrebarskom te na Katedri za vojnu povijest Hrvatskog vojnog učilišta u Zagrebu, a i danas je časnik za vojnu povijest u ZZIO-u te predavač na Visokoj dočasničkoj školi, gdje u sklopu predmeta Vojna povijest predaje Operacije OSRH-a u Domovinskom ratu. I sam je bio sudionik Domovinskog rata, a kao iskusni povjesničar i dokumentarist svakako je dobrodošao na mjesto ravnatelja institucije kojoj je prioritet otkrivanje istine o Domovinskom ratu.

Kada i kako je utemeljen Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata?

Centar je utemeljen kao javna znanstvena ustanova - specijalizirani arhiv, sa zadaćom prikupljanja, sređivanja, čuvanja te stručnoga i znanstvenoga istraživanja i publiciranja gradiva iz Domovinskoga rata. Smješten je u najljepšoj zagrebačkoj

građevini - zgradi Hrvatskoga državnoga arhiva na Marulićevom trgu. Iako je inicijativa za njegovo osnivanje pokrenuta mnogo prije, ustrojavanje Centra počelo je 10. prosinca 2004., kada je Sabor proglasio Zakon o Hrvatskom memorijalno-dokumentacijskom centru Domovinskog rata. Na sjednici Vlade 13. siječnja 2005. imenovan sam za privremenog ravnatelja, a 2. ožujka sam počeo s radom u Centru, te su potom, uz pomoć djelatnika Ministarstva kulture i Hrvatskoga državnoga arhiva, završeni poslovi registracije. Do početka travnja u Centru su zaposleni upravni pravnik i viši arhivist, kako bi se stvorili uvjeti za pripremu zakonskih akata neophodnih za ustroj i djelatnost Centra, te pokrenule barem neke programske aktivnosti.

Daljnji ustroj Centra ovisio je o imenovanju Upravnoga vijeća od sedam članova, koji su konačno potvrđeni na sjednici Sabora 1. srpnja 2005. Predsjednik Upravnoga vijeća je akademik Franjo Šanjek, a uz legendu Domovinskoga rata - dr. Juraja Njavru iz Ministarstva branitelja, među njegovim članovima su predstavnici ministarstava kulture i znanosti te poznati povjesničari koji se bave problematikom Domovinskoga rata. Nakon prihvaćanja Statuta Centra, u kolovozu je raspisan

natječaj za ravnatelja te sam na tu dužnost na prijedlog Upravnoga vijeća imenovan na sjednici Vlade 22. rujna. Ustrojavanje je završilo zapošljavanjem novih vježbenika i arhivista početkom siječnja ove godine. Pri odabiru kandidata tražilo se poznavanje važnijih događaja iz Domovinskoga rata, a njihova selekcija provedena je u skladu s vizijom prema kojoj bi barem dio zaposlenih u razumnom vremenskom roku trebao zaslužiti titulu doktora znanosti na temama iz Domovinskoga rata i steći potrebno znanje za stručnu prezentaciju Domovinskoga rata.

Kome ste institucionalno podređeni, odnosno kome odgovarate za svoj rad?

Osnivač Centra je Republika Hrvatska, a prava i dužnosti osnivača obavlja Ministarstvo kulture, u sklopu ovlasti Vlade RH. Prema Zakonu, izvješće o radu i poslovanju ravnatelj Centra podnosi ministru kulture, odnosno Vladi RH i Hrvatskom saboru.

Kako je strukturiran Centar i koliko djelatnika upošljava?

Na temelju odobrenoga ustroja za ovu godinu, u Centru je zaposleno deset djelatnika. No, zbog aktualnih prilika Ministarstvo kulture odobrilo je na godinu dana zapošljavanje još petero vježbenika - dipl. povjesničara, kako bi se ubrzalo sređivanje arhivskoga gradiva tzv. Republike Srpske Krajine i prikupljanje dokumenata koji mogu pomoći u obrani hrvatskih generala od optužnica tužiteljstva Međunarodnoga kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju u Den Haagu. U planu

razvoja Centra predviđen je i Odjel za znanstveno-istraživački rad, a do njegova osnivanja takva djelatnost provodit će se u suradnji sa srodnim ustanovama i vanjskim suradnicima.

Dobra suradnja s MORH-om

S kojim institucijama surađujete i što od te suradnje očekujete te u kojoj ste mjeri u tom pogledu otvoreni za javnost?

Radi učinkovitijega izvršavanja predviđenih zadataka, Centar je do sada uspostavio suradnju s raznim srodnim ustanovama. Posebice je dobra suradnja s Hrvatskim državnim arhivom i s Hrvatskim institutom za povijest te s Hrvatskim informativnim centrom, koji nam je ustupio dio svoga prikupljenoga gradiva tzv. Republike Srpske Krajine (oko 10 000 stranica) i vrijednu stručnu literaturu. U stalnim smo kontaktima i s Vijećem filmske i fotodokumentacije iz Splita, koje ima iznimno vrijedan filmski materijal snimljen tijekom Domovinskoga rata (otprilike 55 000 metara filma). Centar je uspostavio suradnju i s udrugama iz Domovinskoga rata ili pojedincima koji su prikupljanjem dokumenata nastavili borbu za istinu o Domovinskom ratu.

Jeste li zadovoljni suradnjom s MORH-om i OSRH-om?

Osim sa civilnim, Centar ima dobru suradnju i sa srodnim ustanovama u MORH-u, kao što su Vojni muzej i Središnji vojni arhiv. Na usluzi i dobroj suradnji moram se zahvaliti i ljudima iz Službe za odnose s javnošću, a zbog praćenja rada Centra zahvalnost dugujem i

Bilo bi neodgovorno prema našoj povijesti, ali i budućnosti, da se gradivo iz Domovinskoga rata, koje je trenutačno u posjedu raznih imatelja u Hrvatskoj, arhivistički ne obradi i sačuva, te da u cijelosti ne bude dostupno za istraživanje. Dakako, u sklopu Zakona o arhivskom gradivu i arhivima. Zato je izrada jedinstvene baze podataka o gradivu iz Domovinskoga rata jedna od zadataka Centra. Ona će omogućiti da se na jednom mjestu dobije uvid u cjelokupno gradivo i time uvelike olakša znanstveno-istraživački rad

■ Ustrojavanje Centra završilo je zapošljavanjem novih vježbenika i arhivista u siječnju ove godine

■ Malobrojni i uglavnom mladi djelatnici vrijedno istražuju dokumente i arhivsko gradivo iz Domovinskog rata

Vašoj redakciji. Zbog posebnoga osjećaja prema Domovinskom ratu koji imaju djelatnici MORH-a i OS-RH-a, vjerujem da će se suradnja s vojnim ustanovama proširiti, posebice u organizaciji predavanja i stručnih rasprava o pojedinim vojnim operacijama HV-a.

U potrazi za dokumentima i gradivom

Koje su dosadašnje aktivnosti Centra koje biste željeli istaknuti?

Istodobno s ustrojavanjem Centar je provodio razne programske aktivnosti. U Hrvatskom institutu za povijest organizirali smo predavanja o vojno-redarstvenoj operaciji Bljesak te o oslobađanju dijela zapadne Slavonije (jesen/zima 1991/1992.). Uz to, Centar je u suradnji s Vojnim muzejom i muzejima iz Knina, Šibenika i Drniša sudjelovao u pripremi izložbe povodom 10. obljetnice vojno-redarstvene operacije Oluja, koja je otvorena 5. kolovoza 2005. u Kninu. Za katalog izložbe pripravili smo uvodni tekst, kronologiju i popis postrojbi te dokumente. Centar je sudjelovao i u obilježavanju 14. godišnjice okupacije Vukovara, posebice u pripremi prezentacije projekta Mjesto sjećanja - Vukovarska bolnica 1991. Za studiju o opsadi Vukovara 1991., koju je tiskao Vjesnik uoči te godišnjice, pripravili smo tekst i slike o radu Vukovarske bolnice 1991.

Uz to, Centar je već prikupio popis arhivskoga gradiva iz Domovinskoga rata u državnim arhivima te podatke o dijelu gradiva koje se nalazi izvan arhiva. Vjerujući da nam je zajednički interes da dokumente

Poziv na suradnju u otkrivanju istine

Jeste li zadovoljni sadašnjom ulogom Centra te što u tom pogledu očekujete u budućnosti?

Slobodan sam ovom prilikom pozvati na suradnju sve koji imaju prijedloge o mogućim projektima i želim da pridonese objektivnom prikazu događaja iz Domovinskoga rata. Pri tome ne mislim samo na vojne akcije i političke događaje, već i na djelovanje civilnih udruga, na obilježavanje nadahnutih govora ili humanitarnih djela. Jer, iako su branitelji najzaslužniji za njezinu obranu, tijekom Domovinskoga rata Hrvatska se nije branila samo oružjem. Podsjećam na mirovne inicijative majki, bedeme ljubavi, konvoje slobode, razne apele i pisma. I na legendarni govor Vlade Gotovca krajem kolovoza 1991. ispred zgrade Hrvatskoga radiše, tadašnje Komande 5. vojne oblasti JNA, koji je moralno razoružao jugooficire. I na glas novinara Hrvatskoga radija Vukovar Siniše Glavaševića, koji će zauvijek ostati u našem sjećanju. Sinišina žrtva ravna je žrtvi branitelja s puškom.

Također, napomenuo bih da je dokumentima mjesto u za to predviđenim ustanovama te da bez uvida u cjelokupnu dokumentaciju nije moguće napraviti cjelovit i objektivan prikaz događaja iz nekoga razdoblja. A s obzirom na obrambeni i oslobodilački karakter Domovinskoga rata smatram da Hrvatska ima najviše razloga da se razdoblje između 1989. i 1995. prikaže što objektivnije. Zato je vrlo važno da se gradivo iz tog razdoblja preda Hrvatskom memorijalno-dokumentacijskom centru Domovinskoga rata, te na taj način istina o njegovim herojima i žrtvama sačuva za budućnost. Na istinski ponos našoj djeci i unucima.

iz toga razdoblja sačuvamo za budućnost, s njegovim imateljima nastojimo postići što bolju suradnju. Bilo bi neodgovorno prema našoj povijesti, ali i budućnosti, da se gradivo iz Domovinskoga rata, koje je trenutačno u posjedu raznih imatelja u Hrvatskoj, arhivistički ne obradi i sačuva, te da u cijelosti ne bude dostupno za istraživanje. Dakako, u sklopu Zakona o arhivskom gradivu i arhivima. Zato je izrada jedinstvene baze podataka o gradivu iz Domovinskoga rata jedna od zadaća Centra. Ona će omogućiti da se na jednom mjestu dobije uvid u cjelokupno gradivo i time uvelike olakša znanstveno-istraživački rad.

Tijekom prošle godine Centar je radio i na prikupljanju dokumenata za obranu hrvatskih generala od haških optužnica, a u suradnji s Hrvatskim državnim arhivom počeli smo sređivati gradivo tzv. Republike Srpske Krajine. Također, Centar je aktivno sudjelovao na okruglom stolu o Zidu boli u Europskom domu i na znanstvenom kolokviju „Domovinski rat 1991. - 1995. (problemi i rezultati istraživanja)“, koji je organizirao Hrvatski institut za povijest, te na okruglom stolu „Mirovna inicijativa majki - Zagreb 17. i 18. siječnja 1991.“.

Kakvi su planovi za predstojeće razdoblje?

Uz sređivanje i prikupljanje gradiva, Centar će u ovoj godini nastaviti sa stvaranjem vlastite knjižnice o Domovinskom ratu, jer su rad na izvornim podacima i uvid u bogatu stručnu literaturu preduvjeti za razvoj djelatnika Centra, ali i ostalih

zainteresiranih korisnika, u vrsne znanstvenike i stručnjake za problematiku Domovinskoga rata. Stručnu literaturu o Domovinskom ratu Centar je do sada prikupljao isključivo donacijom. Stoga smo posebno zahvalni Hrvatskom informativnom centru i Hrvatskom institutu za povijest te Odsjeku za vojnu sociologiju Filozofskoga fakulteta u Zagrebu, zatim Golden Marketingu i Multi-grafu te Novoj knjizi Rast, kao i brojnim pojedincima, uglavnom sudionicima Domovinskoga rata, koji su nam poklonili vlastite primjerke knjiga o brigadama ili operacijama u kojima su sudjelovali.

Također, ove godine organizirat ćemo predavanja o pojedinim važnim događajima iz Domovinskoga rata, a predavači će biti stručne osobe iz raznih znanstvenih ustanova te osobe koje su odigrale važnu ulogu u kreiranju tih događaja, a koje imaju dovoljno stručnoga zna-

nja za kritičku raspravu o njima. Takva predavanja jedan su od načina približavanja objektivnoj istini, jer je i priča neposrednih sudionika događaja važan povijesni izvor. Dakako, na povjesničarima je da ga dodatno provjere i dokumentiraju. Osim toga, javnim i stručnim predavanjima nećemo samo podsjetiti na važne događaje iz Domovinskoga rata, nego ćemo i njegovim sudionicima izraziti priznanje, poštovanje i zahvalnost koju zaslužuju.

Neprijemni odnos prema Domovinskom ratu

Koji je Vaš osobni stav o odnosu prema Domovinskom ratu u Hrvatskoj?

Domovinski rat jedno je od najsjajnijih razdoblja hrvatske povijesti, posebice vojne povijesti, jer je upravo zahvaljujući svojim vojnicima i uspješno izvedenim vojnim operacijama Hrvatska izborila međunarodno priznanje i oslobodila okupirani teritorij. Sjetimo se 1991. i zaustav-

ljanja srpske agresije u složenim vojnim i političkim uvjetima kakvi su bili. Ili sjajnih oslobodilačkih operacija Hrvatske vojske i policije 1995. - Bljeska i Oluje, te niza akcija koje su prethodile Oluji. Ali i onih nakon Oluje. Ne smije se zaboraviti da su hrvatske snage, zajedno s postrojbama Armije BiH, sudjelovale u oslobađanju teritorija BiH od srpske okupacije, što je međunarodnoj zajednici omogućilo da Daytonskim sporazumom u studenom 1995. uspostavi mir u BiH. S obzirom na spomenuto, čini mi se da odnos prema Domovinskom ratu u Hrvatskoj nije primjeren njegovoj važnosti i da mnogi još nisu svjesni koliko su 1991. i 1995. bile sudbonosne godine za hrvatski narod.

Kao nekadašnji višegodišnji dje-latnik vojnog sustava kako ocjenjujete sadašnje stanje u Hrvatskoj vojsci?

Teško mi je govoriti o sadašnjem stanju u HV-u, jer sam već gotovo godinu dana izvan vojnoga sustava. No, zato se sa sjetom i ponosom mogu prisjetiti predavanja dočasnici i časnicima tijekom ratnih godina. Jer, to su momci koji su obranili i oslobodili Hrvatsku, i koji će zbog toga zauvijek imati moje poštovanje. Oni su heroji Domovinskoga rata i njima Hrvatska duguje golemu zahvalnost. Iskreno im se divim zbog hrabrosti da se 1991. suprotstave velikosrpskoj agresiji te zbog odlučnosti da ustraju u borbi, jer je većina polaznika kojima sam predavao sudjelovala u ratu od 1991. Ma, divim im se i zbog strpljenja koje su pokazali na izobrazbi, jer su, iako pristigli s terena i iz borbe, izdržali napornu školsku satnicu i naša katkad zamorna predavanja, prihvaćajući ih kao nužan dio priprema za konačno oslobođenje domovine. Neovisno o dosadašnjem odnosu pojedinaca ili dijela javnosti prema Domovinskom ratu i hrvatskim braniteljima, vjerujem da njihov ponos ni danas nije manji. Vrednovanje njihova djela ionako ne ovisi o "kritikama" neobjektivnih smrtnika, nego o sudu povijesti. A generaciji koja je 1991. uspjela obraniti, a potom i osloboditi Hrvatsku, sigurno pripada posebno mjesto u hrvatskoj povijesti. ■

Domovinski rat jedno je od najsjajnijih razdoblja hrvatske povijesti, posebice vojne povijesti, jer je upravo zahvaljujući svojim vojnicima i uspješno izvedenim vojnim operacijama Hrvatska izborila međunarodno priznanje i oslobodila okupirani teritorij, no čini mi se da odnos prema Domovinskom ratu u Hrvatskoj nije primjeren njegovoj važnosti i da mnogi još nisu svjesni koliko su 1991. i 1995. bile sudbonosne godine za hrvatski narod.

Neovisno o dosadašnjem odnosu pojedinaca ili dijela javnosti prema Domovinskom ratu i hrvatskim braniteljima, vjerujem da njihov ponos ni danas nije manji. Vrednovanje njihova djela ionako ne ovisi o "kritikama" neobjektivnih smrtnika, nego o sudu povijesti. A generaciji koja je 1991. uspjela obraniti, a potom i osloboditi Hrvatsku, zasigurno pripada posebno mjesto u hrvatskoj povijesti

TRAGOM VAŠIH PITANJA

Poštovani čitatelji!

Uredništvo Hrvatskog vojnika od ovog broja pokreće novu rubriku pod nazivom Tragom vaših pitanja.

Naime, u našu redakciju gotovo svakodnevno pristižu upiti o raznim problemima iz svakodnevnog rada MORH-a i OS-a RH te ćemo u ovoj rubrici svima vama koji postavljate pitanja nastojati pružiti relevantne odgovore mjerodavnih. Zbog velikog broja sličnih pitanja, redakcija zadržava pravo da ih tematski ujedini.

Pozivamo vas da nas i dalje pitate, a mi ćemo tražiti odgovore.

Svoje upite možete slati na
e-mail: hrvojn@morh.hr ili na
fax: 01/ 4551- 852

Uredništvo

Kada će biti dovršeno izdavanje viška osoblja MORH-a i OSRH-a te, koliko još djelatnika mora otići iz sustava?

Izdavanje viška osoblja MORH-a i OS-aRH dio je cjelokupne reforme obrambenog sustava, te je u neposrednoj ovisnosti o daljnjem tijeku preustroja, a sama dinamika i kvote za izdavanje detaljnije se reguliraju određenim kratkoročnim i srednjoročnim planskim dokumentima, prije svega godišnjim planom izdavanja čije je donošenje u nadležnosti Ministarstva obrane i koji za 2006. godinu još uvijek nije donesen.

Koji su uvjeti za odlazak u mirovnu misiju, te mogu li se zainteresirani sami prijaviti i, ako da, kome?

Opći uvjeti koje časnici zainteresirani za upućivanje u mirovne misije UN-a moraju ispunjavati su sljedeći:

- osobni čin raspona natporučnik-pukovnik
- minimalno 5 godina službe u OSRH
- završen tečaj za mirovne promatrače u zemlji i inozemstvu
- poznavanje engleskog jezika > 70% ALCPT
- ispunjena izjava o dragovoljnosti (ID - 1)
- manje od 50 godina starosti
- ocjena posljednjeg zdravstvenog pregleda 4 ili 5
- završena napredna časnička izobrazba za niže časnike (poželjno)
- završena Zapovjedno-stožerna škola za više časnike (poželjno)

Eventualno niži osobni čin od čina navedenog za pojedinu mirovnu misiju UN-a nije prepreka za prijavljivanje za određenu misiju. Prijave za mirovne misije dostavljaju se Personalnoj upravi (J-1) GS OS-a RH.

Za sudjelovanje u ostalim mirovnim misijama koje nisu pod okriljem UN-a mogu se prijavljivati i druge djelatne vojne osobe, s time da se nominacija obavlja na razini matične postrojbe (ustrojbene cjeline), uz obvezno popunjavanje izjave o dragovoljnosti.

brigadir Marin GREGORVIĆ

U SMVO-u održan međunarodni tečaj za radiooperatere

Radioveza u međunarodnim vojnim operacijama

U Središtu za međunarodne vojne operacije u Rakitju te Školi stranih jezika Katarina Zrinska na Črnomercu u tijeku je dvotjedni tečaj radioveze u međunarodnim vojnim operacijama.

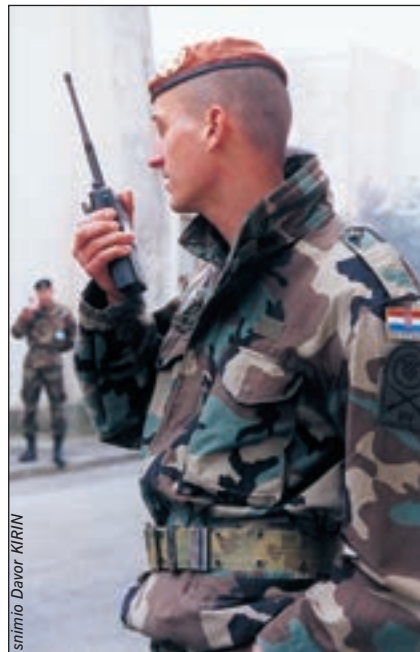
Svrha tečaja je usvajanje temeljnih vještina u radiokomunikaciji na engleskom jeziku. Tečaj je međunarodnog karaktera, a ovaj put se među 20 polaznika iz hrvatskih oružanih snaga nalazi i jedan pripadnik oružanih snaga SiCG-a. Polaznici tečaja su časnici i dočasnici - zapovjednici desetina, rodova i satnija, kao i stožerni časnici koji se pripremaju za sudjelovanje u mirovnim operacijama. Tečaj se istodobno provodi u Rakitju i ŠSJ-u u 70 nastavnih sati. U Školi stranih jezika polaznici dopunjuju svoje znanje engleskog jezika, i to čitanje, pisanje, slušanje i govor, koji su potrebni za obavljanje poslova radiooperatera. "Metodički pristup u nastavi je raznovrstan, polazi se od grupnog rada pa do individualnog rada koje se odvija u središtu za samostalno učenje", kaže profesorica engleskog jezika Natalija Andraković Kostanjevac. "Isto tako", nastavlja profesorica Kostanjevac, "tijekom nastave polaznike se sustavno prati i ocjenjuje. Prije pristupanja tečaju kandidati moraju zadovoljiti ulazni test poznavanja engleskog jezika, i to 75% ALCPT-a." Praktični dio tečaja za radiooperatera odvija se istodobno i u Rakitju gdje polaznici dobivaju opća znanja o NATO-u, UN-u i mirovnim operacijama te stručna temeljna znanja iz radioveze. Pod tim se podrazumijeva poznavanje osnova radioveze, prva pomoć u slučaju udara električne struje ili opeklina od antene, zatim upoznavanje s radioprocedurama, te obuka iz VF-a, VVF-a (visoka i vrlo visoka frekvencija) i satelitskih radiouređaja (SATCOM). Nakon što prođu i taj oblik nastave, slijedi praktično uvježbavanje. Da bi se dobila povratna informacija o usvojenosti znanja polaznika, osmišljen je i završni test iz stručnog dijela. Kad s uspjehom prođu tečaj, polaznici dobivaju certifikat na hrvatskom i engleskom jeziku.

Ovakav oblik tečaja prvi put je održan godine 2005. i održava se jednom godišnje. Prije toga tečaj je bio razdvojen, i to tako da se u Školi stranih jezika na HVU-u godine 2002. održao prvi jednotjedni tečaj iz engleskog jezika za radiooperatere, a 2003. u Središtu za mirovne operacije je bio prvi stručni tečaj radioveze u međunarodnim vojnim operacijama. "Spajanjem tečajeva u jedan, istodobnim izvođenjem nastave u Školi stranih jezika i u Središtu za međunarodne vojne operacije u Rakitju, dobilo se mnogo na kvaliteti", istaknuo je voditelj tečaja natporučnik Čičmirko, a uz to je potrebno spomenuti da je plan i program tečaja osmišljen u Hrvatskoj te da bi ga trebao proći svaki vojnik bez obzira na kojoj dužnosti se nalazi.

M. PERVAN STIPIĆ

Izložba u Galeriji "Zvonimir"

U Galeriji MORH-a u Zagrebu, Bauerova 33, od 8. do 21. veljače možete razgledati izložbu slika dvoje akademskih slikara mlađeg naraštaja iz Zagreba Nine Bajrić i Borne Demela. Izložba se može razgledati radnim danom od 11 do 18 sati i subotom od 10 do 12 sati, nedjeljom i blagdanom zatvoreno. Ulaz slobodan.

Razvodnik Stribor Imper, vodič zaštitno-tragačkog psa

Velike promjene nabolje

"Krećući se već poznatim putem do kampa u kojem smo smješteni, primijetio sam da to nije onaj grad Kabul u kojem sam bio prije dvije godine. Nakon dolaska u kamp u mojoj glavi su se počeli javljati neki novi dojmovi, naravno u pozitivnom smislu...", rekao je razvodnik Imper

Iz Afganistana Tomislav KASUMOVIĆ

Šesti hrvatski kontingent u mirovnoj misiji ISAF VIII nastavlja sa savjesnim i odgovornim obavljanjem vojno-policijskih zadaća i dužnosti unutar multinacionalne satnije vojne policije, a svojom profesionalnošću i predanošću su primjer ostalim pripadnicima ISAF-a. Da se takva predanost i savjestan odnos prema radu cijeni i unutar 6. HRV CON-a pokazuje primjer razvodnika Stribora Impera, koji se kroz proteklo vrijeme istaknuo svojim zalaganjem, profesionalnošću, korektnim odnosom prema poslu i drugim pripadnicima te ga je zasluženo pohvalio zapovjednik 6. HRV CON-a bojnik Ivan Hodak.

Razvodnik Imper je prvim postrojbama HV-a pristupio u lipnju 1991., a od 1994. godine radi kao vodič zaštitno-tragačkog psa u 66. bVP-a u Zagrebu, a ovo je njegov drugi boravak u misiji ISAF.

Kakve ste dojmove stekli u mirovnoj misiji ISAF VIII?

S obzirom na to da sam bio u sastavu 1. HRV. CON moji dojmovi i nisu tako izraziti kao dojmovi mojih kolega kojima je ovo prva misija. Nakon dolaska u zračnu luku u Kabul razmišljao sam o tome kako me zapravo i nema više što fascinirati, jer sve sam to već vidio u prvoj misiji. No krećući se već poznatim putem do kampa u kojem smo smješteni primijetio sam da to nije onaj grad u kojem sam bio prije dvije godine. Nakon dolaska u kamp u mojoj glavi su se počeli javljati neki novi dojmovi, naravno u pozitivnom smislu. Poslije nekoliko odrađenih zadaća u samome gradu te tijekom vožnji po Kabul primijetio sam velike promjene. Prvo što sam primijetio bili su veliki plakati sa slikama raznih osoba i vjerojatno stranaka, jer su se spremali parlamentarni izbori. Cijeli grad je bio oblijepljen plakatima i već samim tim stekao sam neki novi i pozitivniji dojam o gradu. Na mnogim ulicama u gradu, koje su bile u doista lošem stanju, primijetio sam nove slojeve asfalta te samim tim nekakvu normalniju vožnju lokalnog stanovništva. Tijekom vožnji po gradu i okolici primijetio sam i mnogo novih zgrada i ob-

jekata koje su također pokazatelj promjena. Jedna od mnogih stvari koje su me se dojmile u pozitivnom smislu je i ta da se nakon dugo vremena na olimpijskom stadionu održala nogometna utakmica. Istini za volju, a i realno gledajući, treba proći još mnogo vremena da se sve to ovdje dovede u nekakvu normalu, ali nitko mi ne može reći da nema pomaka na bolje i da ovaj narod ovdje ne može, uz naravno veliki trud i odricanje, imati donekle normalan život kao i većina nas.

Koje dužnosti obnašate u sklopu 6. HRV CON-a?

Kao i u 1. HRV CON-u tako i sada obnašam dužnost vodiča zaštitno-tragačkog psa. Kao i svi hrvatski vojni policajci tako sam i ja pridodan MN MP COY-u i radim u skladu s njihovim potrebama i zapovijedima. Osim raznih osiguranja pomažem i svojim kolegama vodičima pasa za detekciju droga i eksploziva. Kako radimo s kolegama vodičima pasa iz drugih zemalja, tako im prenosimo svoja iskustva, a i oni nama svoja iskustva u radu sa psima. Do sada sam odradio i nekoliko vježbi s kolegama iz Slovenije, iskustva sam izmijenio i s danskim kolegama.

Koji su vaši planovi nakon povratka iz misije?

Nakon povratka iz misije moram prvo riješiti neke obveze prema svojoj obitelji te se, naravno, i malo odmoriti. Poslije toga slijedi povratak u postrojbu, na staro radno mjesto, i onda dalje normalan život i rad u civiliziranom okruženju.

Razmišljate li o tome da se opet prijavite za misiju u Afganistanu?

Naravno, kao i prvi put tako i sada razmišljam o ponovnom odlasku u misiju, ali bi li to bio Afganistan ili možda neka druga zemlja, to je sada teško reći. Treba prvo odraditi ovu misiju do kraja, doći doma, dobro razmisliti i, naravno, uz

dogovor i konzultacije s cijelom obitelji odlučiti ići ili ne. Tijekom moje prve misije čuo sam zanimljivu izreku. Čovjek koji je prošao mnogo misija rekao je da postoje dvije vrste ljudi. Oni koji odu jednom u misiju i onda nikada više, te oni kojima misija uđe pod kožu i ne mogu se nikada riješiti odlaska u misiju. Da budem iskren ne znam. Mislim da će vrijeme pokazati svoje. ■

Promatračka postaja Kotli

Bez obzira na to što sam znao kamo idem i što ću raditi, jedna činjenica me doista razveselila i iznenadila jer nakon tri godine, koliko Hrvati participiraju u ovoj misiji, na glavnoj oglasnoj ploči u uredu možete vidjeti impresivno dugu listu onih koji su svoj posao odrađivali baš ovdje

— Iz Pakistana Zlatko SUDIĆ —

■ Promatrački tim ispred postaje Kotli u kojoj se u rano jutro na radiju može čuti: "Good morning and DOBRO JUTRO, all the stations and Alpha operations, this is Kilo..."

Ovih dana kada kiša ili snijeg padaju u gotovo svim područjima misije, ceste nisu sigurne, a vrijeme je depresivno, posjetio sam prvi put jedinu postaju na kojoj do sada nisam bio, a to je Kotli. To je jedno od područja u koje se upućuje velik broj novih promatrača, jer ako ovdje uspješno svladaju prepreke i nauče posao, na drugim postajama neće imati previše problema s prilagodbom na uvjete života, ili sa složenosti zadaća koje će obavljati. Neki ga zovu selo, neki grad, ali u svakom slučaju je slikovito mjesto, otprilike šest sati vožnje od zapovjedništva misije, od kojih četiri otpadaju na sporu vožnju po čak i za ovu misiju jako lošim cestama. Postaja na prvi pogled izgleda kao i svaka druga. Smještena je u središnjem dijelu pakistanskog područja odgovornosti, u polubrdovitom kraju, s uskim i neravnim cestama koje su tipične i za ostala slična područja. S njezine sjeverne strane nalazi

se rijeka Poonch, zanimljiva i po tome što, iako je ovdje dosta hladno, gotovo nikada ne pada snijeg, koji je samo malo sjevernije, točnije na drugoj obali rijeke, česta i normalna pojava. Stigavši ovdje odrađili smo normalan obilazak i briefing koji se dobije na svakoj postaji. Ipak meni je sve pomalo ličilo na Rawalakot, s razlikom u kvaliteti i izgledu zgrade u kojoj se nalazi postaja te doista lijepim okruženjem.

Postaja puna hrvatskih obilježja

Bez obzira na to što sam znao kamo idem i što ću raditi, jedna me činjenica doista raz-

veselila i iznenadila, jer nakon tri godine koliko Hrvati participiraju u ovoj misiji, na glavnoj oglasnoj ploči u uredu možete vidjeti impresivno dugu listu onih koji su svoj posao odrađivali baš ovdje. Neki od njih su gotovo pola svog mandata proveli na ovom području, pa je tako i sama postaja puna hrvatskih obilježja, a lokalci se još uvijek rado sjećaju Vlade, Zeme, Davora i ostalih Hrvata. Pakistanski područni časnik za vezu s UNMOGIP-om postavio mi je pregršt pitanja o tome gdje su i što sada rade Hrvati koji su bili ovdje, te mi izrazio žaljenje što trenutačno nijedan nije na području Kotlija. Kako bismo se što prije vratili na stare staze žurno smo poslali Šostareca da nastavi tamo gdje su njegovi prethodnici stali. Operativni dio zadaća u Kotliju je, ako izuzmemo loše i nepredvidive ceste na kojima srećemo vozače koji suludo njima jure, vrlo zanimljiv, između ostalog zbog novootvorenog prijelaza crte razdvajanja, ali najviše jer je Kotli postaja kojom ponovno "vladaju" Hrvati, a u rano jutro na radiju opet možemo čuti: "Good morning and DOBRO JUTRO, all the stations and Alpha operations, this is Kilo..." ■

Razgovor preko crte razdvajanja - ograde

Svaka uništena mina jedna opasnost manje

Sva minska sredstva koja bi se uskoro trebala uništiti oteta su ili izvučena iz minskih polja koja je marokanska strana postavila tijekom ratnih godina kako bi se neka nova minska polja postavila na suprotnoj strani. Pomalo bizarno, ali istinito. Neslužbeno se koristimo brojkom od otprilike tisuću komada različitih mina

Iz Zapadne Sahare Karlo PILKO

Konačno se u Tindoufu smirila situacija. Nema više demonstracija, paleži, ni kamenovanja, a na ulice se vratio uobičajeni životni ritam. To je i za nas bio signal da se možemo vratiti svojim aktivnostima. Ali kako to uvijek biva, jedno završiš a nešto drugo te već čeka.

tupješačkih. Predstavnici FPOL-a čak su otvorili ured za tu zadaću koji funkcionira kao dio Ministarstva obrane. Iz sastava MINURSO-a odabran je egipatski časnik koji je specijalist za te zadaće, ali i zbog nepostojanja jezičnih prepreka. Službeno se njegova dužnost zove *Mine action coordinator-MAC*. Teš-

ko bi ovako osjetljive zadaće mogao odraditi netko tko nije izvorni arapski govornik.

Kada su mine u pitanju nema odugovlačenja

Zadaća je našeg tima organizacija koordinativnih sastanaka između MINURSO-a i FPOL-a u svezi s tim problemom. Nakon što FPOL odredi termin, sastanak je održan u prostorijama Ureda za vezu u Tindoufu. Ma-

nje - više, sve se svelo na "vidjet ćemo, vi pošaljite službeni dopis a mi ćemo se potruditi da vam dostavimo tražene podatke". Takva pitanja ne trpe odugovlačenje, jer nakon prikupljanja podataka i provjere na terenu, izvijestit će se New York koji će poslati i svoj tim. Kako je sigurnost promatrača primarna zadaća, ophodne rute izbjegavaju minska polja ali protupješačke mine pod utjecajem jakog vjetrova nakon toliko godina, mogu promijeniti poziciju. Incidente te vrste nitko od nas ne želi. Nakon prvog takvog koordinacijskog sastanka, MAC MINURSO posjetio je i jedno od skladišta minsko-eksplozivnih

sredstava koja bi trebala idućeg mjeseca biti uništena u sklopu važećih sporazuma. Evo i jednog zanimljivog podatka o minskim sredstvima koja bi se uskoro trebala uništiti. Naime, sva ta sredstva oteta su ili izvučena iz minskih polja koja je marokanska strana postavila tijekom ratnih godina kako bi se neka nova minska polja postavila na suprotnoj strani. Pomalo bizarno, ali istinito. Neslužbeno se koristimo brojkom od otprilike tisuću komada različitih mina koje će prve biti uništene tijekom obilježavanja borbe za neovisnost Zapadne Sahare. Tisuću i nije mnogo s obzirom na broj mina za koji se pretpostavlja da su razasute u pustinji, ali od nečega ipak treba početi. Svaka uništena mina ovdašnjim ljudima predstavlja jednu potencijalnu opasnost manje. Sada je na našem timu da pokuša ubrzati dobivanje podataka od Ministarstva obrane FPOL-a kako bi naši kolege koji u Laayouneu rade na ovim poslovima što prije mogli izvijestiti nadređene u New Yorku o postignutom. I što je najvažnije, stvoriti pouzdanu i potpunu bazu podataka o minskim poljima u Zapadnoj Sahari kako bi ekipe za razminiranje što prije počele svoj dio posla. ■

Skladište mina koje čekaju uništenje

Nema baze podataka o minskim poljima

Kako za promatrače, koji svoje zadaće izvršavaju u pustinji, tako su i za snage Maroka i FPOL-a, veliki problem minska polja razasuta posvuda, a baza podataka o njima je gotovo i neupotrebljiva. Srećom tijekom trajanja mog mandata u misiji, još nismo zabilježili izvanredne događaje takve vrste. Zahvaljujući upornosti zapovjedništva misije te podršci iz sjedišta UN-a u New Yorku, i ovom problemu počelo se pristupati s potrebnom ozbiljnošću. Imenovane su čelne osobe timova koje će se baviti ovom problematikom te će se nakon prikupljanja cjelovitih podataka moći pristupiti razminiranju područja i konačnom uništenju minskih sredstava, osobito onih pro-

Predstavnici MINURSO-a i FPOL-a na koordinacijskom sastanku oko uništenja mina

U ZZIO započeo s izobrazbom peti naraštaj vojno-diplomatske izobrazbe

Nakon šest godina - novi naraštaj

"Cilj novog ciklusa izobrazbe je edukacija ne samo časnika koji će se baviti vojno-diplomatskim poslom, već i dočasnika i službenika u MO i OS RH-a koji će raditi u području diplomacije", kazao je Davor Čutić, načelnik Službe za međunarodnu obrambenu suradnju MORH-a

Leida PARLOV

snimio Davor KRIN

■ Vojni izaslanik predstavlja OS i svoju zemlju i to ne samo svojim znanjem, nego i svojim likom i ponašanjem te da bi to mogao uspješno raditi mora imati određene kvalitete i sveobuhvatnu izobrazbu, istaknuo je Davor Čutić načelnik Službe za međunarodnu obrambenu suradnju MORH-a

Sve aktivnijim pojavljivanjem Ministarstva obrane na međunarodnoj sceni i njegovim sve većim sudjelovanjem u međunarodnim aktivnostima, bilo da je riječ o širenju mreže vojno - diplomatskih predstavništava ili o sudjelovanju naših časnika i dočasnika u radu stožera zapovjedništava NATO-a, UN-a ili EU-a, postoji potreba za educiranjem vojno-diplomatskog kadra, ali i drugog osoblja koje se bavi međunarodnom suradnjom. Zato se, a u skladu s odlukom ministra obrane, nakon šest godina stanke ponovno započelo s vojno-diplomatskom izobrazbom.

Zadnji, četvrti naraštaj vojno-diplomatske izobrazbe izobrazbu je završio još 1999. godine a 6. veljače

2006. godine je u Zapovjedništvu za združenu izobrazbu i obuku s izobrazbom započeo peti naraštaj. Kako bismo doznali nešto više o tom naraštaju, specifičnostima vojno-diplomatskog poziva, ali i o tome kako će se ubuduće provoditi vojno-diplomatska izobrazba razgovarali smo s Davorom Čutićem, načelnikom Službe za međunarodnu obrambenu suradnju MORH-a.

Prema njegovim riječima cilj novog ciklusa izobrazbe je edukacija ne samo časnika koji će se baviti vojno-diplomatskim poslom već i dočasnika i službenika u MO i OS RH-a koji će raditi u području diplomacije. "Približavanjem članstvu u NATO-u i EU-u sve će više naših ljudi biti angažirano u stožerima za-

povjedništava NATO-a i EU-a, ne računajući one koji će kroz postrojbe biti prisutni u raznim operacijama NATO-a i EU-a, odnosno pod mandatom UN-a. Tako polaznici ovog naraštaja," istaknuo je načelnik Službe za međunarodnu obrambenu suradnju, "nisu samo časnici s odgovarajućim činom koji im je potreban da bi mogli biti vojni izaslanici ili njihovi zamjenici, već su u izobrazbu uključene djelatne vojne osobe širokog spektra činova te službenici." Svi kandidati koji su se javili na natječaj prošli su zahtjevna testiranja iz opće kulture, jezika i psihologijsko testiranje.

Peti naraštaj broji 27 polaznika, i to 23 časnika, 2 dočasnika i 2 službenika. Izobrazba će trajati tri mjeseca, a provodit će se u ZZIO-u. Voditelj vojno-diplomatske izobrazbe je pukovnik Stjepan Vuković iz Zapovjedništva za združenu izobrazbu i obuku, koje je tehnički nositelj izobrazbe te osigurava prostor i cjelokupnu logističku potporu. Predavači će biti visokopozicionirani dužnosnici iz MO i OS RH-a, specijalisti za određena područja, ali i sveučilišni profesori koji se bave međunarodnim odnosima. Program je u odnosu na onaj po kojem su se školovali prethodni naraštaji, promijenjen i prilagođen novim okolnostima, a obuhvaća osnovne elemente vezane uz ustroj MO-a, upoznavanje s načinom rada međunarodnih organizacija, upoznavanje s NATO-om, EU-om, UN-om, OESS-om, diplomatsko pravo, diplomatsku tehniku, način rada vojno-diplomatskih misija, financijsko poslovanje u inozemstvu, protokolarne aktivnosti vojno-diplomatskog predstavnika, način ponašanja, odijevanja u određenim okolnostima i sl., osnovna načela sigurnosti i

obavještajnog rada, način raščlambe informacija, zaštita osoba ...

U izobrazbu uključeni i supružnici

U jednom dijelu u izobrazbu će biti uključeni i supružnici, jer kao što je poznato u diplomaciji veliku ulogu ima i obitelj. Nastavni plan i program načelnik Službe za međunarodnu obrambenu suradnju Čutić, i sam s višegodišnjim iskustvom u području diplomacije, ocijenio je zahtjevnim, napomenuvši kako je diplomacija odgovoran i seriozan posao: "U javnosti se vrlo često stvara pogrešna slika o ovom poslu. Ljudi najčešće doživljavaju vojnog diplomata u svečanoj odori i sa čašom šampanjca u ruci što je najmanji dio toga posla. Vojni izaslanik predstavlja OS i svoju zemlju i to ne samo svojim znanjem, nego i svojim likom i ponašanjem te da bi to mogao uspješno raditi mora imati određene kvalitete i sveobuhvatnu izobrazbu. Diplomacija je priznanje, čast, ali i specifičan i vrlo zahtjevan posao."

Naš sugovornik nam je rekao kako bi ovo trebao biti i posljednji naraštaj koji će se educirati na ovakav način. Naime, ideja je da se cijeli plan i program vojno-diplomatske izobrazbe ugradi u redovitu izobrazbu djelatnih vojnih osoba te službenika i namještenika. "Ako bi se nastavilo s dosadašnjim načinom

snimio Dubravko KOVAČ

■ Polaznici petog naraštaja, nisu samo časnici s odgovarajućim činom koji im je potreban da bi mogli biti vojni izaslanici ili njihovi zamjenici, već su u izobrazbu uključene djelatne vojne osobe širokog spektra činova te službenici

izobrazbe, godišnje bi se educiralo 25 ljudi, dok bi ugrađivanjem vojno-diplomatskog modula u redovitu izobrazbu njome bio obuhvaćen mnogo veći broj osoba", kaže Čutić. Uz to, svi oni koji budu odabrani za rad u vojno-diplomatskim predstavništvima, napomenuo je načelnik Službe za međunarodnu obrambenu suradnju, proći će i dodatnu specijalističku izobrazbu o dotičnoj zemlji a prije nego se upute u diplomaciju proveli bi neko vrijeme u Službi za međunarodnu obrambenu suradnju ili Službi za NATO i PFP ovisno o tome koje bi područje pokrivali.

Svaka zemlja razvija svoj model vojno - diplomatske izobrazbe

Na pitanje kako se provodi vojno-diplomatska izobrazba u drugim zemljama Čutić je kazao kako nema jedinstvenog modela izobrazbe: "Neke zemlje časnika koji će biti vojni izaslanik, osim stručne izobrazbe u svojoj zemlji, prethodno upućuju na školovanje u zemlju primateljicu. Tako je primjerice kod nas na školovanju u Ratnoj školi časnik njemačkih oružanih snaga koji će nakon završetka školovanja biti njemački vojni izaslanik u Hrvatskoj. Neke zemlje svoje časnike šalju u zemlju primateljicu na školovanje u zapovjedno - stožernu

školu. U pojedinim zemljama postoje institucije koje organiziraju tečajeve s vojno-diplomatskom tematikom, i to ne samo za svoju zemlju već za sve zainteresirane. Tako, primjerice, u Švicarskoj Centar za sigurnosnu politiku provodi svake godine nekoliko jednotjednih tečajeva na kojima sudjeluju i budući vojni izaslanici, bez obzira na to koje su zemlje". Napomenuo je kako mi razvijamo naš, specifični sustav izobrazbe koji je prilagođen našim mogućnostima i našim potrebama.

Inače, uz veliki broj naših časnika koji se već sada nalaze u zapovjedništvima u Bruxellesu, Norfolku, na Floridi i drugdje, a iz godine u godinu će ih biti sve više, Republika Hrvatska ima i 17 vojno-diplomatskih predstavništava, od susjednih zemlja, preko država članica NATO-a, do Rusije i Kine, a tijekom ove godine otvorit će se još dva, i to u Danskoj i Rumunjskoj. Mandat naših vojnih izaslanika traje četiri godine, pa se već razmišlja i o popuni vojno-diplomatskih predstavništava izaslanicima koji idu u redovitu rotaciju u 2007. godini. Načelnik Službe za međunarodnu obrambenu suradnju se stoga nada da bi i neki od polaznika iz ovog naraštaja već ove godine mogli započeti sa svojom vojno-diplomatskom pripremom. ■

snimio Dubravko KOVAČ

■ Polaznicima vojno-diplomatske izobrazbe puno uspjeha poželio je general bojnik Mirko Šundov, zapovjednik ZZIO-a

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
GLAVNI STOŽER OSRH
ZAPOVJEDNIŠTVO ZA LOGISTIKU

objavljuje
OGLAS

za popunu službeničkih i namješteničkih radnih mjesta u Zrakoplovno-tehničkom zavodu, Zapovjedništvu za logistiku

1. **Zrakoplovno-tehnički specijalist**, državni službenik, ustrojbeno mjesto: službeničko radno mjesto I. vrste - 1 izvršitelj
2. **Voditelj pododsjeka**, državni službenik, ustrojbeno mjesto: službeničko radno mjesto II. vrste - 3 izvršitelja
3. **Zrakoplovno-tehnički specijalist**, državni službenik ustrojbeno mjesto: službeničko radno mjesto II. vrste - 2 izvršitelja
4. **Zrakoplovno - tehnički specijalist**, namještenik ustrojbeno mjesto: namješteničko radno mjesto III. vrste - 10 izvršitelja
5. **Mehaničar specijalizirani**, namještenik ustrojbeno mjesto: namješteničko radno mjesto III. vrste - 2 izvršitelja

Uvjeti za radno mjesto pod rednim brojem 1: VSS, dipl. ing. strojarstva
Uvjeti za radna mjesta pod rednim brojem 2: VŠS, ing. zrakoplovstva ZIM., ing. strojarstva, ing. elektrotehnike
Uvjeti za radno mjesto pod rednim brojem 3.: VŠS, ing. strojarstva ili ing. elektrotehnike
Uvjeti za radno mjesto pod rednim brojem 4. i 5.: SSS, zrakoplovni tehničar, aviomehaničar ili zrakoplovna škola ZIM

Mjesto službe: za sva navedena radna mjesta je Velika Gorica.
Zainteresirani kandidati mogu dostavljati prijave na adresu:

GS OS RH
Personalna uprava (J-1)
Bauerova 35
10000 Zagreb

Dodatne informacije mogu se dobiti na telefon 01/37 18 073

OSRH

U ZzL-u provedena funkcionalna obuka s pripadnicima NEP-a

U skladu s NATO konceptom logističke potpore, za usklađivanje poslova i postupaka u multinacionalnom okruženju, svaka zemlja formira nacionalni element potpore (NEP) koji se strukturira i angažira za svaku misiju postrojbi izvan matične zemlje, te ima ključnu ulogu u osiguranju logističke potpore postrojbama nacionalnog kontingenta.

NEP je prepozicionirana postrojba Zapovjedništva za logistiku razmještena u području misije. Načelno je dimenzionirana tako da provodi prvu logističku potporu snaga OSRH u području operacija, oslanjajući se u drugoj liniji načelno na vodeću zemlju u operaciji. Struktura i veličina NEP-a ovisi o veličini nacionalnog kontingenta kojeg podupire, vrsti misije, području operacije, mogućnostima multinacionalne logistike u području operacije te sadržaju potpisanih ugovora i sporazuma sa zemljama nositeljima logističke potpore. To je bio povod da se formira NEP (samo tri člana), koji u misiji ISAF

pružaju logističku potporu ostatku snaga hrvatskog kontingenta. Takav posao zahtijeva poznavanje niza vještina koje moraju biti savladane u fazi priprema za odlazak u misiju ISAF u Afganistanu. ZzL je između ostalog odgovoran za njihovu pripremu te se već peti naraštaj pripadnika NEP-a obučava u ZzL-u. Od 23. siječnja do 3. veljače u ZzL-u je provedena funkcionalna obuka s pripadnicima NEP-a 7. i 8. hrvatskog kontingenta, što je uključivalo upoznavanje sa svim važećim propisima, prezentiranje iskustava i "naučenih lekcija" svih dosadašnjih voditelja NEP-a, tečaj sigurne vožnje u Središtu za obuku i doktrinu logistike u Požegi i podjelu "certifikata" o završenoj obuci.

Istaknimo na kraju da je voditelj tečaja bio npr. Davor Kordić, koji je istaknuo da je tečaj u potpunosti uspio, a polaznike tečaja pohvalio je i zapovjednik ZzL-a brigadir Pavao Krpan prilikom podjele certifikata.

OJI

Završetak nastave 2. naraštaja za zapovjednika bojne/divizionara

U Časničkom domu u vojarni "Petar Zrinski" 3. veljače priređena je svečanost u povodu završetka nastave 2. naraštaja za zapovjednika bojne/divizionara u Zapovjedno-stožernoj školi "Blago Zadro".

Na svečanosti su uručene potvrde o završetku trojednog tečaja 17-orici polaznika, koji su već završili Zapovjedno-stožernu školu i zapovjednici su bojni ili će to tek postati. Zamjenik zapovjednika

ZZIO-a brigadir Frane Tomićić tom prigodom je kazao kako je budućnost takvog tečaja neupitna, no novim sustavom izobrazbe najvjerojatnije će se takav oblik tečaja ponovno preseliti na grane. O tome kako poboljšati pripremu i provedbu tečaja, kojem bi trebali pristupiti najviše oni koji već imaju završenu Zapovjedno-stožernu školu, govorio je voditelj tečaja pukovnik Siniša Šimićev. Pritom je istaknuo kako je taj tečaj dogradnja programa

koji se izučava u ZSS-u, a svrha mu je osposobljavanje zapovjednika za planiranje, provedbu i raščlambu obuke te planiranje, pripremu i provedbu borbenih operacija te planiranje i provedbu operacija različitih od ratnih.

M.P.S.

snimio Edo MILIČEVIĆ

snimio Tomislav BRANDT

Obilježena 13. obljetnica 201. brigade PZO

U vojarni „Drava“ u Osijeku 1. veljače obilježena je 13. obljetnica 201. br PZO.

Skromna vojnička svečanost kojoj su uz zapovjednika 3. korpusa nazočili i zapovjednici postrojbi 3. korpusa HKoV-a, časnici zapovjedništva korpusa te umirovljeni pripadnici brigade, započela je odavanjem počasti svim poginulim hrvatskim braniteljima, polaganjem vijenca i paljenjem svijeće kod kapelice Kraljice mira u Osijeku, a potom je nastavljena u vojarni „Drava“ predajom prijavka zapovjedniku 3. korpusa HKoV-a, brigadnom generalu Zvonku Peternelu, koji je izvršio smotru počasnog voda i svečanog postroja brigade. U uvodu je zapovjednik brigade brigadir Franjo Kesegi podsjetio na vrijeme ustrojavanja prvih postrojbi PZO-a i ujedinjavanja samostalnih PZO postrojbi u jedinstveni sustav vođenja i zapovijedanja. Čestitajući obljetnicu brigade bri-

gadni general Zvonko Peternel je izrazio zadovoljstvo uspješnim izvršavanjem svih postavljenih zadataka te je osobito istaknuo potrebu i obvezu daljnje uspješne provedbe obuke i izobrazbe svakog pojedinca, posebice ročnih vojnika o kojima se moramo posebno skrbiti. General Peternel je istaknuo kako nas čekaju nove odgovorne zadaće i nastavak preustroja OS RH koje od svakog vojnika, dočasnika i časnika zahtijevaju pro-

fesionalnost, odgovornost i časno služenje domovini.

Zapovjednik 3. korpusa HKoV-a brigadni general Zvonko Peternel i zapovjednik brigade brigadir Franjo Kesegi uručili su nagrade i pohvale najuspješnijim pripadnicima brigade. Zapovjednik brigade iskoristio je prigodu te bivšim zapovjednicima brigade kao i zapovjednicima samostalnih diviziona PZO-a koji su 1993. godine postali divizion-bojne 201. br PZO-a dodijelio zahvalnice, a zapovjedniku 3. korpusa HKoV-a brigadnom generalu Zvonku Peternelu uručena je plaketa 201. br PZO.

B. TIČAC

Zdravstvena služba HRM-a preuzela pregled novaka s područja Dalmacije

Na temelju odluke ministra obrane RH u Hrvatskoj ratnoj mornarici se prvi put obavlja postupak novačenja.

Vrgorački mladići su prvi s kojima su započeli zdravstveni i drugi pregledi te psihološka ispitivanja. Procjenjuje se da će financijska ušteda za obavljanje zdravstvenih i drugih pregleda te psiholoških ispitivanja na godišnjoj razini za Ministarstvo obrane biti oko 2.000.000,00 kuna. Cijena koju je dosad MORH plaćao

domovima zdravlja i ugovornim zdravstvenim institucijama iznosila je 407,00 kuna po novaku. Ove godine se planira obaviti oko 5563 pregleda novaka s dnevnim kapacitetom do 70 ljudi. Početak ovog projekta je potvrda kvalitetno obavljenih priprema i suradnje između Sanitetske uprave GSOS-a RH, Službe za zdravstvenu zaštitu i Službe za vojnu obvezu MORH-a te angažmana čelnih ljudi zdravstvene struke HRM: pukovnika dr. Petra Mravka - časnika za sanitet HRM, pukovnika dr. Maria Dadića - zapovjednika 336. sanitetske satnije te brigadira Nadana Petrija - zapovjednika IPM-a. Nositelj projekta, 336. sanitetska satnija, svojim će stručnim osobljem u suradnji sa zdravstvenim djelatnicima IPM-a HRM-a obavljati sve preglede i pretrage osim laboratorijske dijagnostike, koju kao vanjski suradnik obavlja KB Split. U skladu s Planom upućivanja novaka na zdravstvene preglede za sada će se obavljati pregledi novaka upisanih u vojnu evidenciju ureda za obranu i pripadajućih odsjeka s područja Dalmacije.

Z. GAŠPAR

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
GLAVNI STOŽER OSRH
ZAPOVJEDNIŠTVO HKoV**

objavljuje

OGLAS

za popunu vojničkih i dočasničkih ustrojbenih mjesta na Vojnom poligonu "Eugen Kvaternik" u Slunju

1. **zapovjednik desetine**, ustrojbeni čin: narednik, ustrojbeni VSSp: 81101 - 2 izvršitelja
  2. **voda skupine**, ustrojbeni čin: razvodnik, ustrojbeni VSSp: 71101 - 4 izvršitelja
  3. **puškostrojničar**, ustrojbeni čin: pozornik, ustrojbeni VSSp: 71101 - 4 izvršitelja
  4. **strijelac**, ustrojbeni čin: vojnik, ustrojbeni VSSp: 71101 - 12 izvršitelja
- Mjesto službe: Željava i Udbina

Zainteresirani kandidati mogu dostaviti prijave na adresu: GS OS RH

Personalna uprava (J-1)
Bauerova 35
10000 Zagreb

Dodatne informacije mogu se dobiti na telefon 01/37 18 073

Oklopno vozilo Caracal

NJEMAČKA tvrtka Rheinmetall sklopila je s talijanskom tvrtkom Iveco ugovor o zajedničkom radu na području kotačnog oklopnog vozila od 6 do 8 tona za potrebe njemačke vojske. Kao dio ugovora Rheinmetall je dobio pravo proizvodnje Ivecovog novog oklopnog vozila LMV.

Rheinmetall će biti odgovoran za prilagodbu vozila potrebama njemačke vojske (Bundeswehra), te za integraciju posebne opreme i oružja. Ugovorom je predviđena i mogućnost da Rheinmetall prodaje vozila i u inozemstvu.

Novo je vozilo nazvano Caracal (vrsta pustinskog risa).

Tijekom intenzivnih testiranja izvorne inačice LMV vozilo se pokazalo vrlo učinkovitim, a osobito je pogodno za izvaneuropske mirovne

misije. Dosad su ga naručile talijanska i britanska vojska. I njemačka je vojska pokazala zanimanje za to vozilo u sklopu projekta "oklopnog zapovjednog i transportnog vozila". Nijemci u sklopu tog projekta traže dobro oklopljeno i visokomobilno vozilo.

Caracal je upravo takvo vozilo, jer je namjenski razvijeno da ispuni više raznovrsnih zadaća. Osobita je pozornost posvećena zaštiti vojnika tijekom djelovanja u mirovnim misijama u nestabilnim i opasnim područjima. Vozilo istodobno popunjava i rupu u Rheinmetallovj ponudi, jer u svojem proizvodnom programu nisu imali vozilo te mase i osobina.

Caracal (odnosno izvorna inačica LMV) visokomobilno je vozilo s po-

Rheinmetall

gonom na sva četiri kotača. Osigurava dobru balističku zaštitu posade i naprednu protuminsku zaštitu. Ovjes je nazavisan, što omogućava dobre vozne osobine, kako po dobroj cesti tako i po teškoprohodnom terenu. Prima pet vojnika, a može se prilagoditi za mnoštvo raznovrsnih zadaća, kao što su izvidničko vozilo, zapovjedno vozilo, transportno ili pak ophodno. Može prihvatiti razne oružane sustave.

M. PETROVIĆ

Kina razvija protubrodске balističke projekte

SLUŽBENI američki izvori tvrde da je kineska vojska ušla u završnu fazu razvoja protubrodskih balističkih projektila, potpuno nove vrste oružja. Projektili bi trebali zamijeniti dosadašnje kineske protubrodске vodene projekte velikog dometa obitelji Ying-Ji. Program je ostvariv jer su kineski stručnjaci uspjeli razviti uporabljivu tehnologiju motrenja oceanskih prostranstava iz svemira, te američki izvori navode da bi prvi protubrodски balistički pro-

jektile mogli ući u operativnu uporabu već 2009. godine.

Trenutačno se kineski stručnjaci najviše bave tehnologijom i sustavima koji će osigurati vođenje projektila na srednjem dijelu putanje. Kineska se vojska razvojem ove tehnologije bavi još od sredine devedesetih godina prošlog stoljeća. Po sadašnjim procjenama kineska će ratna mornarica za

zadaću protubrodске borbe preurediti balističke projekte DF-15 (CSS-6) dometa 600 kilometara, te DF-21 (CSS-5) dometa 2150 km i DF-21A (CSS-5 Mod 2) dometa 2500 km. Navodno, kineska vojska već posjeduje projektil DF-21C koji ima mogućnost vođenja u srednjem dijelu putanje.

Neki stručnjaci sumnjaju u trenutne kineske mogućnosti projektiranja i izrade složenih radarskih i infracrvenih sustava samonavlđenja koji se moraju ugraditi u povratni modul. Uz to potrebno je razviti i potpuno nove povratne module koji će imati mogućnosti usmjeravanja prema pokretnim ciljevima kao što su brodovi.

Protubrodски balistički projektili omogućili bi kineskoj ratnoj mornarici napad na velike ratne brodove (kao što su nosači zrakoplova) i prije nego što brodovi dođu u mogućnost djelovanja protiv kineskih ciljeva.

T. JANJIĆ

Ohladi me

BORBA protiv vrućine oduvijek je zaokupljala ljude koji su boravili u vrućoj klimi. Problem je izražen tijekom vojnih djelovanja i kroz povijest, a osobito u moderno doba. Danas su tom problemu osobito izloženi vojnici u tropskoj i pustinjskoj klimi, a najviše posade raznih vozila. Ugradnja klimatskih uređaja u vozila uglavnom rješava problem, ali u osobito vrućim pustinjskim uvjetima ni to ne pomaže.

Središte Američke kopnene vojske za istraživanje i razvoj TARDEC zato je razvilo osobni sustav za rashlađivanje za djelovanje u teškim pustinjskim uvjetima.

Riječ je o prsluku kroz koji struji rashladna tekućina, a nosi se ispod standardnog tjelesnog oklopa. Testiranja provode posade lakih vozila Humvee u Iraku. Prsluk je spojen na klimatski uređaj vozila, a tekućina iz njega cirkulira kroz prsluk i rashlađuje tijelo.

Kako je Humvee vozilo koje se najviše rabi i nosi veliki dio operativnih djelovanja u Iraku, istraživači su nastojali olakšati život njihovim posadama. Prvo je naručeno više

US Army

od 20 000 klimatskih uređaja za vozila. No, pokazalo se kako dodatno oklopljeni Humvee, sa zatvorenim vratima i prozorima, na vrućem pustinjskom suncu nije lagano ohladiti ni klimatskim uređajem. Zato su se istraživači odlučili ohladiti vojnike izravno. Razvili su prsluk kroz koji struji tekućina (voda) koja se hladi pomoću već ugrađenog klimatskog uređaja. Prsluk je nazvan Microclimatic Cooling Garments (MCG). Kroz prsluk struji posebna antifun-

gicidno tretirana voda. Prsluk je s klimatskim uređajem spojen crijevom koje se u slučaju potrebe može vrlo brzo odspojiti kako bi posada napustila vozilo. Komplet se sastoji od četiri prsluka. Prsluci MCG su dostavljeni, oko 500 kompleta, postrojbama u Iraku na testiranje i vrlo su popularni među vojnicima.

Iako se testiraju s vozilima Humvee, vjerojatno će se prilagoditi i drugim tipovima vozila.

M. PETROVIĆ

Minions

LOCKHEED Martin je nedavno s uspjehom završio s razvojem nove klase bespilotnih letjelica koje je nazvao Minions. Riječ je o svojevrsnom konceptu mini borbene, odnosno naoružane bespilotne letjelice. Jedna od temeljnih nakana u razvoju Minionsa je želja da se postojećim zrakoplovnim platformama s ljudskom posada povećaju "stand-off" mogućnost borbe, odnosno taktičkih udara po protivničkim ciljevima.

Naime, dizajn i uporaba Minionsa predviđa njihovu operativnu uporabu pomoću borbenih aviona F/A-22, bombardera B-52H, odnosno transportnih aviona tako da budu inicijalno nošene na podvjesnim točkama na tim avionima. Nakon lansiranja Minionsi nastavljaju let kao bespilotna letjelica kojom se upravlja s platforme s koje su lansirani. Nakon odabira željenog cilja (poput

zapovjednog središta, topničke bitnice, dobro utvrđenog objekta) dalje nastavljaju svoj let, odnosno zadaće obavljaju kao naoružane letjelice. Nakon obavljenog udara Minionsi se vraćaju u zemaljsku postaju. Jedna od odlika Minionsa su krila s promjenjivom geometrijom, čime im se tijekom leta omogućavaju visoka pokretljivost te promjene brzina leta

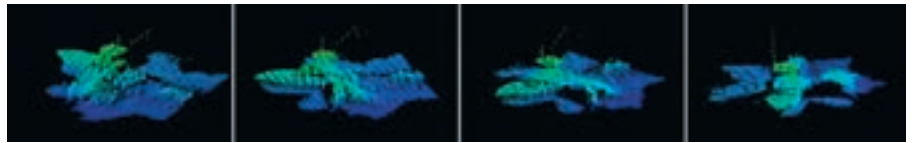
ovisno o situaciji na bojištu.

Daljnji razvoj njihovoga koncepta predviđa njihovo lansiranje s raznih drugih platformi, kao što su brodovlje te razna kopnena vozila na koja bi bili postavljeni njihovi lanseri. Planira se razvoj VTOL inačice, koja bi bila sposobna samostalno polijetati i slijetati.

I. SKENDEROVIĆ

LADAR

AMERIČKA tvrtka Lockheed Martin nedavno je okončala razvoj i održala više operativnih demonstriranja novog multisenzorskog sustava koji pruža kvalitetan prikaz vrlo visoke razlučivosti, a uz to vrlo važna odlika novog senzora je mogućnost prikaza zahvaćenog cilja u tri dimenzije. Novi senzorski sustav, koji spada u novu generaciju laserskih radara, produkt je procesa sazrijevanja i razvoja LADAR (Laser Detection and Ranging) obitelji senzora, i prema najavama Lockheed Martina očekuje se njegova primje-

na kako u vojne, tako i u civilne svrhe, odnosno bit će pogodan za integriranje na bespilotne letjelice i na one s ljudskom posadom.

Multisenzorsko svojstvo temelji se na „združivanju“ FLIR senzora, TV i nove poboljšane inačice LADAR senzora velikog dometa, koji su prema dizajnu Lockheed Martina smješteni u turelu promjera 38 cm. Sustav je predviđen za pretraživanje širokog područja ispred letjelice, s dometom do 20 km, kako bi mo-

gao indentificirati aktualne ali i potencijalne „prijetnje“. Velika prednost novog LADAR sustav trebala bi biti i mogućnost identificiranja i prikaza cilja koji je dijelom zaklonjen ili zakamufliran. Novi radarski paket u svojoj vojnoj primjeni trebao bi znatno pridonijeti kvaliteti i preciznosti podataka s bojišnice, a u civilnoj primjeni mnogo bi značio u raznim scenarijima zadaća traganja i spašavanja.

I. SKENDEROVIĆ

Oživljen egipatski program brzih napadajnih brodova

Objava ugovora slijedila je nakon što je u lipnju 2004. Agencija za sigurnost u američkom Kongresu najavila moguću prodaju tri brza raketna napadajna broda i pripadnu opremu Egiptu kao dio vladinog sporazuma. Egipat je također zatražio

AMERIČKO ministarstvo obrane potpisalo je ugovor za projektiranje novog brzog raketnog napadajnog broda za potrebe egipatske ratne mornarice. Ugovor vrijedan 28,8 milijuna američkih dolara potpisan je s američkom tvrtkom VT Halter Marine koja je danas dio tvrtke Vision Technologies Systems a razvit će funkcionalni projekt za prvu fazu egipatskog brzog raketnog napadajnog broda. U drugoj fazi programa bit će razrada projekta, izrada radioničke dokumentacije te gradnja do tri nova broda.

Prema izjavama VT Halter Marine, vrijednost programa mogao bi narasti na više od 450 milijuna američkih dolara nakon potpisivanja ugovora za drugu fazu. Očekuje se da će završetak prve i početak druge faze programa biti konsekutivno događaj.

tri LP Mk 75 76 mm/62-kal topa dvostruke namjene tvrtke BAE Systems, tri RIM-116 MK 31 Mod 3 sustava za blisku protuzračnu obranu (RAM - Rolling Airframe Missile) tvrtke Raytheon, postavljanje brodske, strojarske i električne opreme, opreme za komunikaciju i upravljanje, rezervne dijelove, obuku osoblja te publikacije i tehničku dokumentaciju. Potencijalna ugovorna vrijednost ukupne akvizicije u to vrijeme prema Agenciji iznosila je 565 milijuna USD.

Egipat je u siječnju 2001. prvobitno naručio četiri brza raketna napadajna broda Ambassador III duljine 60,62 m pogonjena dizelskim motorima, koji su trebali biti izgrađeni u Halter Marine. No, kako je tada tvrtka bila dio tvrtke Friede Goldman Halter koja je bankrotirala, ugovor je zamrznut sve do lipnja 2004. i obja-

ve novog ugovora. Halter Marine je 2002. godine otkupila tvrtka Singapore Technologies Engineering koja je zapravo glavni ugovaratelj.

Egipatska mornarica je u početku zahtijevala da broj članova posade iznosi 36, jer je taj broj bio minimalan za neprekidno funkcioniranje broda do 8 sati u mirnodopskim svrhama i do osam dana autonomne plovidbe i borbenih zadataka u ratu. Prema prvobitnom zahtjevu borbeni sustav trebao bi biti višenamjenski, namijenjen protuzračnoj i protubrodskoj borbi, elektronskom borbenom djelovanju te imati aktivni i pasivni sustav protumjera. Halter Marine je za borbeni sustav izabrao Naval Electronics & Surveillance Systems tvrtke Lockheed Martin. Preostali ugovorni zahtjevi iz 2001. uključivali su 3D radar za praćenje zraka i površine s označavanjem cilja, sustav elektronskih protumjera, sustav upravljanja paljbom te nabavu osam protubrodskih projektila Harpoon.

Trenutačan plan opremanja u većem dijelu potvrđuje ranije postavljene zahtjeve uključujući glavni top i RAM sustav. No, dodatan zahtjev za sustavom Phalanx 1B je u sadašnjoj fazi projekta napušten.

M. PTIĆ GRŽELJ

Nova poboljšanja JDAM-a

AMERIČKI Boeing ne prestaje s daljnjim razvojem i usavršavanjem navođenih JDAM bombi. Kao jedno od tih zadnjih poboljšanja je omogućavanje napada na razna površinska plovila s JDAM bombama. U tu svrhu tijekom jeseni 2004. u suradnji s Američkim ratnim zrakoplovstvom i ratnom mornaricom pokrenut je razvoj novog radarskog senzora za navođenje bombe koji bi za razliku od prvih inačica „mornaričkih“ JDAM-a bio sastavni dio bombe. Na početku testiranja isprobavane su inačice bez svog radara, koje su tijekom leta preko ugrađenog „datalinka“ dobivale potrebne informacije za navođenje na brodovlje. No, zbog određenih teškoća te želje da JDAM-i budu što „samostaljniji“, počela su testiranja inačica s ugrađenim radarima u „glavi“ bombe. Uz mogućnost napada na razna

površinska plovila, „mornarički“ JDAM-i trebali bi biti sposobni i za napade na sporo pokretne zemaljske ciljeve. Brojna vježbovna testiranja s uspjehom su provedena tijekom jeseni prošle godine, te se

početak serijske proizvodnje „mornaričkih“ JDAM-a očekuje u drugoj polovici ove godine, kada bi trebala započeti proizvodnja i „laskerskih“ JDAM-a.

I. SKENDERVIĆ

Kazetni projektil M1028

Somaliji, Afganistanu ili Iraku pokazala su potrebu za takvim tipom projektila. Vojnici koji su sudjelovali na ispitivanjima zadovoljni su pokazanim mogućnostima. Smatraju kako je osobito pogodno za djelovanje protiv masovnih napada pješastva. Može izazvati velike gubitke protivničkog pješastva, a djeluje i psihološki na preživjele koji će, smatraju, dobro razmisliti prije nego što krenu u novi napad.

Osim protiv pješastva novi projektil se pokazao dobrim i protiv npr. zidova i sličnih zapreka (ili zaklona). Tako će tenkovi osim protiv nezštićenog pješastva moći učinkovite djelovati i protiv pješaka u improviziranim zaklonima, kao što su građevinski objekti raznih vrsta.

Streljivo je kalibra 120 mm i rabit će ga Američka kopnena vojska (US Army) i marinci (USMC) iz standardnih tenkova M1 Abrams.

M. PETROVIĆ

AMERIČKA vojska uvodi u inventar novi tip tenkovskog streljiva kalibra 120 mm. Riječ je o kazetnom projektilu M1028 koji je predviđen za djelovanje po protivničkom pješastvu.

Završna ispitivanja obavljala je tijekom prosinca 2005. 16. mehanizirana pukovnija na poligonu Cedar Creek. Na završnim su ispitivanjima sudjelovali instruktori koji će pomoći uvođenje novog projektila u

operativnu uporabu.

Novi je projektil zamišljen kao odgovor tenka na opasnost koju za njega predstavljaju pješaci. Promjene u načinu djelovanja i uvjeti s kojima se tenkovi suočavaju u modernim operacijama nametnuli su potrebu razvoja učinkovitijeg streljiva.

Kazetni projektil M1028 razvijen je kao sredstvo kojim se tenkovi mogu učinkovito suprotstaviti pješastvu. Praksa i nedavna iskustva u

Ručni raketni bacači

Činjenica da je oklopno vozilo ili tenk koji može dostići vrijednost i do nekoliko milijuna dolara, moguće zaustaviti, oštetiti ili uništiti bacačem vrijednim svega 500 USD, koliko košta RPG 29 prema podacima ruske tvrtke Rosoboronexport, i više je nego dovoljan razlog da se tom oružju posveti posebna pozornost

— Dane MEMEDI —

Najslavnije oružje za protuoklopnu borbu nesumnjivo je američka Bazooka, koje se do ne tako davno nalazilo u naoružanju pješačkih postrojbi vojski diljem svijeta. Danas svojstva tog oružja i streljiva kojim se koristi nisu dostatna za djelovanje po suvremenim oklopnim sredstvima.

Na načelu Bazooke razvijena su brojna oružja u mnogim zemljama. Ručni raketni bacači su u mogućnosti djelovati osim po oklopnim sredstvima i po utvrđenim objektima, bunkerima i ostalim točkastim ciljevima.

Učinkovita su na udaljenostima do otprilike 500 m, ovisno o modelu i proizvođaču, što ih čini iznimno pogodnima za uporabu u uličnim borbama u urbanim sredinama.

U trendu s razvojem oklopnih vozila i tenkova, te povećanjem njihove zaštite, razvijaju se i sredstva za protuoklopnu borbu. U naoružanju svih vojski svijeta sredstvima za protuoklopnu borbu posvećuje se osobita pozornost, kao i obuci ljudi koji rukuju tim sredstvima.

Ručni raketni bacači nalaze primjenu u pješačkim postrojbama,

kao i u postrojbama za specijalna djelovanja.

U ovom tekstu bit će predstavljeno više modela raznih proizvođača tih sredstava koji su najzastupljeniji na tržištu, a trenutačno su u uporabi ili se uvode u uporabu u neke vojske. Primarno će biti promatrana svojstva i obilježja ručnih raketnih bacača treće generacije, i to njihove mogućnosti uporabe, dok samim tehničkim detaljima neće biti posvećena osobita pozornost. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Sustav za praćenje kretanja

RFID integriran sa satelitskim komunikacijama i GPS-om rezultira prikazom trenutačne lokacije praćenog sadržaja u transportu ili na logističkoj lokaciji. To povećanje uvida u lokaciju sredstava pridonosi modernizaciji distribucije na bojištu i bit će ključni alat za povezivanje logističara u operativnom okruženju

Vlado PAVLOVIĆ

Sustav za praćenje kretanja, (MTS) Movement tracking system, mobilni je satelitski dvosmjerni tekstualni komunikator, dizajniran za vojne potrebe, koji omogućava praćenje i komunikaciju te zapovijedanje i nadzor nad vojnim transportom u pokretu.

Koristeći se visoko djelotvornom, brzom i sigurnom tehnologijom širokog spektra, putem satelita, posebno dizajniranih za mobilne komunikacijske podatke, te GPS tehnologijom, sustav je učinkovito sredstvo za identifikaciju trenutačne i točne lokacije konvoja ili vozila, o čemu izvješćuje slanjem tekstualne poruke do sustavom opremljenog vozila i od njega. Računalni prikaz unutar

kabine i na kontrolnim postajama u zapovjedništvima također omogućava kvalitetan grafički zemljovidni prikaz područja operacija.

Pomoću ovog sustava logističari mogu komunicirati s konvojima i preusmjeravati pošiljke prema lokacijama višeg prioriteta. Upute se mogu davati sukladno tijeku operacije ili zapovjednikovom vođenju na bojištu. Zapovjednik ima stvaran uvid u kretanje. On usmjerava transport, te osigurava visoki stupanj zaštite snaga zbog poboljšane situacijske svjesnosti osigurane putem zemljovidnog prikaza na zaslonu.

Poboljšana verzija ovog sustava odnosi se na opremanje s radiofrekventnim identifikatorom (RFID). Ra-

diofrekventni identifikator je tehnološko rješenje koje se temelji na aktivnim markerima (tagovima) koji jedinstveno označavaju entitet na koji su pričvršćeni (bez obzira na to radi li se o vojnoj opremi, vojnicima, proizvodima u trgovinama ili nečem sličnom). Sadrže različite informacije, a omogućuju i praćenje objekta. Radiofrekventni identifikator radi na načelu vrlo sličnom identifikaciji pomoću linijskog koda (bar koda), s tom razlikom što se ovdje za skeniranje ne rabi fotoelektrični efekt već prepoznavanje radijskih frekvencija koje emitira maleni odašiljač. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnici.hr*

Kineski razarači Type 051C

Prilagodбом starog projekta novim zahtjevima kineski su projektanti stvorili novu klasu razarača, namijenjenu protuzračnoj obrani flote. Nova je klasa na Zapadu označena kao Type 051C

Tomislav JANJIĆ

U nepunih pet godina kineska je brodogradnja uspjela porinuti čak tri različite klase razarača i jednu klasu fregata, i po svemu sudeći nema namjeru posustati. Sve je započelo 25. svibnja 2002. porinućem prvog razarača klase Guangzhou (drugi brod iste klase porinut je 31. listopada iste godine). Zatim je već 29. travnja 2003. slijedilo porinućem prvog razarača klase Lanzhou (vidi Hrvatski vojnik broj 46/47). Drugi brod iste klase porinut je 29. listopada iste godine. U međuvremenu je 11. rujna 2003. porinuta i prva fregata klase Ma'anshan (vidi Hrvatski vojnik broj 42/43). Porinućem druge fregate obavljeno je u

studenom iste godine. Sredinom 2005. u javnost su dospjele i prve vijesti o unapređenom projektu ove fregate, označen kao Type 054B. Nova bi fregata trebala dobiti ruski protuzračni raketni sustav Shtil-1 s okomitim sustavom lansiranja. Prva fregata Type 054B vjerojatno će se naći u moru tijekom 2007. godine.

Početak kolovoza 2005. zamijećeni su i intenzivni radovi na kineskom nosaču zrakoplova koji je od ožujka 2002. stajao u kineskoj luci Dalian u neposrednoj blizini tamošnjeg velikog brodogradilišta (vidi Hrvatski vojnik broj 56).

Možda slučajno a možda i ne, (vjerojatnija je druga opcija) u tom je

brodogradilištu iste godine započela gradnja prvog razarača iz serije na zapadu označene kao Type 051C. I dok su se razarači klase Guangzhou i Lanzhou gradili praktički u središtu Šangaja, te se dinamika njihove gradnje mogla pratiti doslovno iz dana u dan, gradnja prvog razarača iz serije Type 051C ostala je neprijemljena praktički sve do njegovog porinuća 28. prosinca 2004. A i tada, nakon njegovog porinuća, pravi podaci o njegovoj namjeni i naoružanju ostat će skriveni još gotovo godinu dana. Jedino oko čega su se svi analitičari slagali je da će nositi oznaku 115 i da će ga, nakon opremanja, predati Sjevernoj floti kineske ratne mornarice. Drugi brod iz iste klase porinut je sredinom prosinca 2005. Zanimljivo je da neki analitičari tvrde da će taj razarač nositi oznaku 116, a neki da će dobiti oznaku 114, što samo potvrđuje činjenicu koliko se na Zapadu još uvijek malo zna o ovim brodovima. ■

Do danas su porinuta dva razarača serije Type 051C

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojn timer.hr

Alla turca: turska vojna glazba kao inspiracija europskih skladatelja

Janjičari, elitna pješačka postrojba turske vojske, novačena kroz "danak u krvi" među kršćanskim obiteljima, nije bila poznata samo po izvrsnoj vojnoj obučenosti, već i kao jedna od prvih vojnih glazbi

Boris PERIĆ

S prestankom turske opasnosti, janjičarska glazba počela je inspirirati mnoge europske skladatelje, ušavši u modu pod nazivom "alla turca". Među skladateljima, u čijim su djelima primjetni motivi turske vojne glazbe, svakako prednjači austrijski glazbeni genij Wolf-

■ Wolfgang Amadeus Mozart

gang Amadeus Mozart, čija se 250. obljetnica rođenja ove godine diljem svijeta obilježava nizom tematskih događanja, pa tako i izvedbom opere "Otmica u saraju" na turskom jeziku.

U XIV. stoljeću Turci se pojavljuju na pozornici svjetskih povijesnih zbivanja, zauzimajući iz svoje postojbine u sjeverozapadnoj Anatoliji postupno Malu Aziju, Balkan, Mezopotamiju i Krimski poluotok. Sul-

tan Mehmed II. (1451.-1481.) osvojio je Carigrad 1453., i time je uništio Istočno Rimsko Carstvo - Bizant. Turski sultan Sulejman I. Veliki (1520.-1566.) proširuje Osmanlijsko carstvo - za tursku državu, kakva je postojala od 1302. do 1922., u Europi se uglavnom uvriježio naziv Tursko carstvo - do Mađarske, opsjeda Beč, no problemi s opskrbom prisiljavaju ga na povlačenje. Istanbul (Carigrad), glavni grad Osmanlijskog carstva u to doba je sa svojih pola milijuna stanovnika najveći grad u Europi.

Za druge opsade Beča (1683.) njemačke i poljske postrojbe zadale su Turcima porazni udarac. Mađarska se oslobodila turske vlasti 1697., a 1717. austrijska vojska pod zapovjedništvom princa Eugena Savojskog zauzela je Beograd. Nastavljaju se borbe, povremeno u savezništvu s Rusijom i Venecijom, Turci su izgubili područja, od kojih su neka uspijevali vratiti, no uglavnom se nalaze u defenzivi.

Realan strah od Turaka, koji je stoljećima pritiskao cijelu Europu, u XVIII. stoljeću je postupno izgubio uporište i počeo se rastakati u različitim metodama potiskivanja i pretrade: miješanje egzotične privlačnosti Orijenta s jedne i mjestimice još uvijek prisutnog nerealnog, neurotičnog straha s druge strane, rađaju naposljetku "turskom modom", koja se ubrzo proširuje na sva područja europskog života, posebice na umjetnost. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojn timer.hr

Bari (871.)

Najgori hrvatski knez u opsadi grada na Jadranu

U ponovljenoj opsadi Barija, Ludovikovim franačko-langobardskim postrojbama pridružile su se i Domagojeve, kao i postrojbe crvenohrvatskih vladara koje su bizantski i dubrovački brodovi prevezli na kopno južne Italije...

Jurica MILETIĆ

Za razliku od Ljudevita Posavskog, knez Dalmatinske Hrvatske Borna ostao je obilježen kao izdajnik koji je zajedno s Francima ratovao protiv tadašnje bizantske Dalmacije i samog Ljudevita. Stoljetni sukobi za Jadransko more između Hrvata i Mlečana, počeli su u doba Bornina nasljednika i nećaka, kneza Vladislava (821.-835.) i kneza Trpimira. Primorska Hrvatska je od godine 828. bila podređena kralju Italije, a za vladavine kneza Mislava postala je pomorskom silom i sukobila se s Venecijom. Sukob na moru okončan je 839. godine, ali se isto ne može reći i za sukobe na kopnu. Trpimirov nasljednik Domagoj uspješno je ratovao protiv Arapa, Mlečana i Bizantina, a napokon se uključio i u teški sedmogodišnji rat protiv Franaka u kojem su Hrvati pobijedili i izborili potpunu neovisnost, no Domagoj to nije doživio jer je umro 876. I sam je jednom sklopio pakt s Mlečanima. Naime, brodovlje dužda Ursa Particijaka bilo je nadmoćnije, pa ga se valjalo kloniti.

Dvije opsade

Nekako istodobno na bizantsko se prijestolje uspeo Vasilije I. koji je odlučio ne samo očistiti Jadransko more od saracenskih gusara, već i sve slavenske narode i balkanske zemlje podvrgnuti bizantskoj vlasti. Ponudio je savez Rimsko-Njemačkom Carstvu kako bi sjedinjenim snagama Saracenima oteli Apuliju i Kalabriju, a osobito utvrđeni grad Bari. Domagoj je na prijestolju sje-

U Bariju se i danas osjećaju utjecaji Bliskog istoka. Ponešto zahvaljujući mirisima začina koji se više ili manje šire, osobito iz kućica u predgrađu, ponešto zbog izrazite tamnoputosti njegovih stanovnika, a ponešto i zbog velike razlike u čistoći središnjeg dijela grada u odnosu na periferiju. Luka Porto Vecchio vrvi životom, brodovima i ribarima, a središte grada prepuno je otmjenih i velebnih građevina XIX. stoljeća. A sve to nadomak starom gradu u kojem se koči bazilika svetog Nikole (na slici) - najljepša romanička crkva cijele Apulije koju su počeli graditi samo dvjestotinjak godina nakon što su Domagojevi brodovi napustili područje luke.

Za vladavine emira Sawdana, u gradu su muslimani i Židovi živjeli u primjernoj slozi. Ne čudi stoga što je emirov glavni savjetnik bio Aaron ben Samuel ha-Nassi, inače Židov iz Bagdada. Priča se kako ga je jednom obuzela nostalgija za Bagdadom pa se ukrcao u lađu koja ga je trebala odvesti u Aleksandriju. Nisu pomogle ni emirove molbe niti prijetnje. Nikako se ne htijući lišiti takva savjetnika, za Aaronovom je lađom poslao nekoliko ratnih brodova da ga vrate, ali nekim čudom, lađa sa židovskim savjetnikom nestala im je na obzoru.

Takav Bari prestao je postojati početkom veljače te davne 871. godine. Da se to nije dogodilo, pokraj velebne zgrade sveučilišta okružene parkovima, vjerojatno bi se i danas nalazili barem tragovi arapskih, latinskih, grčkih, armenskih i židovskih kuća, sjajna emirova palača, džamija koja sad možda u dijelovima leži ispod prvostolnice i bazar okružen vijugavim i uskim uličicama. Mirise orijenta, začine, sagove, robove, odaliske, brodove, konje i eunuhe da ne spominjemo.

dio samo pet godina kada je rimsko-njemačka vojska zaposjela taj grad, u prisutnosti čak četiri stotine bizantskih brodova koji su se pred njim usidrili. Ipak, savez se raspao i vojna propala, i trebalo je pričekati godinu dana da na prijestolje dođe Ludovik II. U ponovljenoj opsadi Barija, njegovim franačko-langobardskim postrojbama pridružile su se i Domagojeve, kao i postrojbe cr-

venohrvatskih vladara koje su bizantski i dubrovački brodovi prevezli na kopno južne Italije. Tad su to područje nastavali uglavnom Langobardi, a bio je i povećani broj židovskih kolonija. Na nesreću, u bitkama između Langobarda i neovisnog napuljskog kraljevstva kao plaćenici su počeli sudjelovati i Saraceni. Polovicom IX. stoljeća Bari je u potpunosti bio u njihovim ruka-

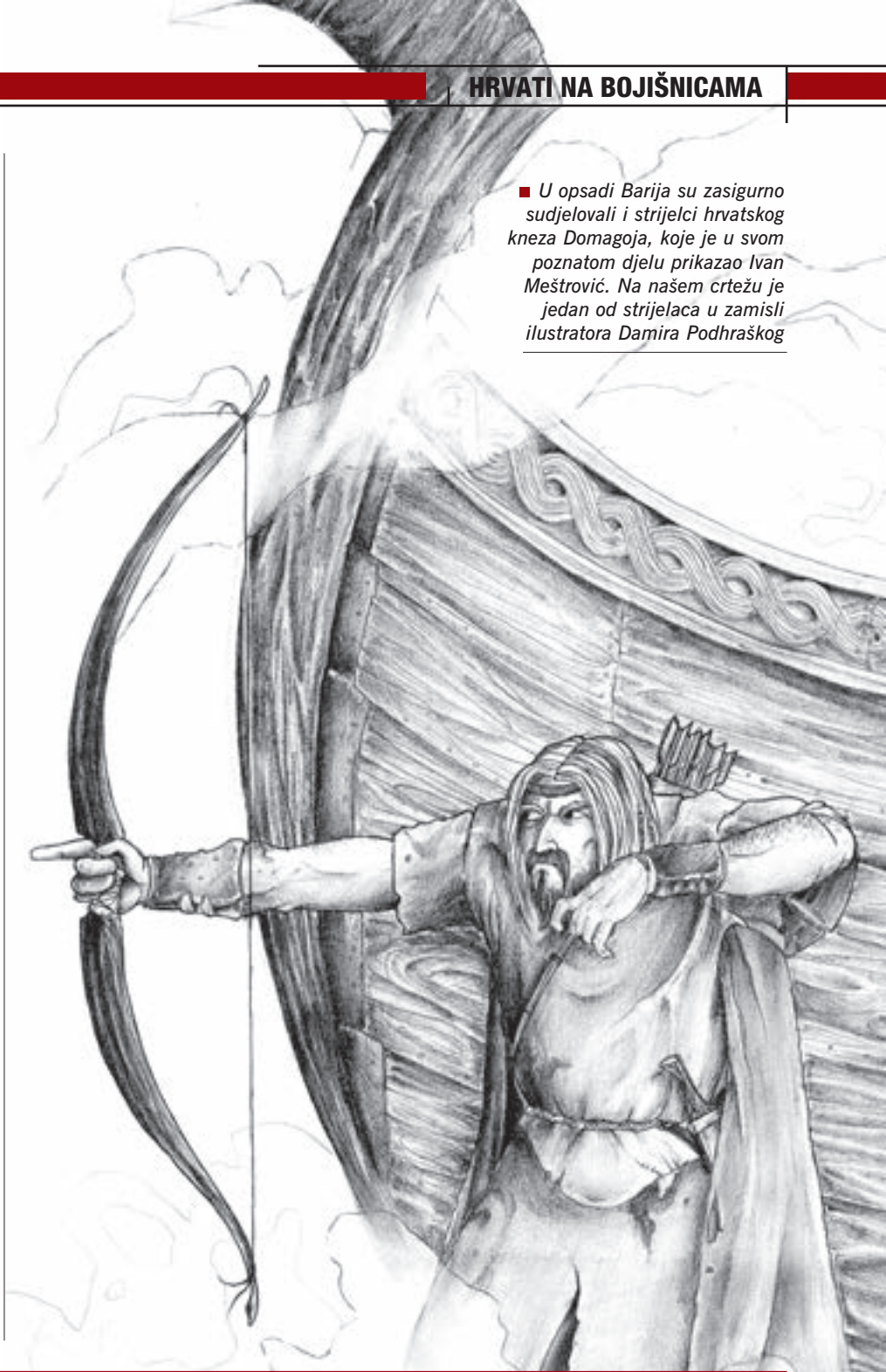

ma: osvojio ga je pustolov Kalfun, nekadašnji sluga, ili čak rob sjevernoafričkog emira Aghlabida. Njegovog nasljednika Sawdana na položaju emira potvrdio je sam Bagdad.

Zarobljeni emir

Drugog veljače 871. Bari je bio zauzet na juriš, a u borbenom djelovanju Domagojeve mornarice sudjelovali su i dubrovački brodovi: taj hrvatsko-dubrovački pomorski savez prva je pouzdana veza Dubrovnika s kasnijom narodnom i državnom maticom, a ujedno i dokaz snage hrvatske i dubrovačke mornarice. U zarobljeništvo je pao i sam emir, ali i kao takav je ostao savjetnik mnogim poglavarima zainteresiranih strana u ovom sukobu: podjednako su mu se utjecali predstavnici i Bizanta, i pape, i franačke države.

Sudjelovanje kneza Domagoja na strani Franaka u oslobađanju Barija uzrujalo je Bizant, koji je iskoristio odsutnost vojnika u Dalmaciji, pa ju je napao i opustošio, usmjerivši glavni udar na Neretvane. Naime, dok su hrvatske čete bile pod barskim zidinama, dogodilo se da su legat pape Hadrijana II., ostijskog biskupa Donata, Stjepana od Nepija i đakona Marina, na povratku sa Carigradske sinode napali neretljanski gusari, opljačkali ih, pa im čak oteli i koncilске spise. Morali su im zaprijetiti i car i papa da ih puste na slobodu, i upravo je ta zgodna poslužila caru Vasiliju kao povod da na području nekadašnje rimske provincije Dalmacije pokuša obnoviti bizantsku vlast. ■

■ U opsadi Barija su zasigurno sudjelovali i strijelci hrvatskog kneza Domagoja, koje je u svom poznatom djelu prikazao Ivan Meštrović. Na našem crtežu je jedan od strijelaca u zamisli ilustratora Damira Podhraškog

Silna briga za hrvatske susjede

Riječima "in flumaria Narrenti subtus Metchovich" (...na rijeci Neretvi pod Metkovićem), u spisu koji se čuva u Dubrovačkom arhivu, Metković se prvi put spominje godine 1422. U ranom srednjem vijeku Poneretvlje su naselila slavenska i hrvatska plemena. Vjeruje se da je podrijetlom Neretvanin bio i hrvatski knez Domagoj, kojeg su Mlečani nazivali najgori hrvatski knez... "pessimus dux Croatorum", a u mletačkim uspomjenama njegovo je ime ostalo prokletu kao «pessimus Sclavorum duxfl, baš kao i naziv njegovih podanika "Sclavorum pessime gentes et Dalmacianorum".

Premda je knez Trpimir imao sinove Petra, Zdeslava i Muncimira, Domagoj je godine 864. na hrvatsko kneževsko prijestolje došao kao pripadnik druge obiteljske loze, koja svoj nasljedni zemljišni posjed nije imala između Trogira i Splita, poput Trpimirovića, već negdje oko Knina. U samo dvanaest godina vladavine svojim je susjedima zadao silne brige, pa su ne jednom pomoć tražili i od samog pape Ivana VIII., koji mu je jednom zgodom pisao:

„Slavnomu knezu Domagoju! Opominjemo tebe i tvoju gorljivost da što žešće uzradiš i planeš protiv morskih gusara, koji iznoseći tvoje ime bijesne protiv kršćana, to više što znađeš da je po nevaljalštini ovih ljudi došlo i tvoje ime na zao glas. Može se doduše vjerovati da gusari protiv tvoje volje čine zasjeđe brodovima; ali budući da se znade da bi ih ti mogao prisiliti na mir, ne ćemo te smatrati nedužnim, ako ih zaista ne utjeraš u rog.“

Will Durant: "Najveći umovi i ideje svih vremena", V. B. Z., Zagreb, 2005.

Dobitnik Pulitzerove nagrade za književnost 1968. Will Durant u ovoj je knjizi napravio svojevrsni vlastiti izbor deset najvažnijih mislilaca te ljudskih otkrića i pjesnika u ljudskoj povijesti. Osim tog izbora, kronološki je izdvojio i stotinu najutjecajnijih književnih djela, od vremena Stare Grčke sve do druge polovice XX. stoljeća. Durantovu zbirku najvećih misli te umova i knjiga svih vremena u knjigu je sabrao i uredio John Little, više od 20 godina nakon njegove smrti. Veći se dio XX. st. Durant bavio najvažnijim razdobljima, pojedincima i postignućima ljudske povijesti te pisao o njima, a njegov je izbor konačno skupljen u jednoj sažetoj knjizi. Durant rječito brani svoj izbor najvećih umova i ideja, ali također čitatelje potiče na stvaranje vlastitih mišljenja, navodeći ih da odbace predrasude svoje okoline i zakorače u "Državu uma", bezvremeno carstvo u kojem prebivaju junaci naše vrste. Knjiga sadrži apsolutno najbolje iz naše baštine, što se prenosi na korist budućih naraštaja. Prožeta Durantovom čuvenom duhovitošću i znanjem te jedinstvenom sposobnošću objašnjavanja događaja i ideja jednostavnim i uzbudljivim riječima, slobodne umjetnosti predstavlja u džepnom formatu, a humanistički nastavni plan u jednom svesku. U vremenu u kojem je sve izjednačeno i koje ništa ne poštuje, Durrant javno priznaje svoje oduševljenje velikim umovima, a nama daje putokaz na koje ljude, knjige i ideje trebamo obratiti pozornost i više im se posvetiti.

Mirela MENGES

FILMOTEKA

Gušteri - Jarhead (kino)

- američka ratna drama (123 min.)
- distributer: Blitzfilm & video
- redatelj: Sam Menders
- gl. glumci: Jake Gyllenhaal (Swoff), Scott MacDonald (D. I. Fitch)

Radnja filma prati pripremu i odlazak voda američkih marince u Zaljevski rat. *Jarhead* su elitni snajperski vod i postati *Jarhead*, što u doslovnom prijevodu znači "posuda+glava", mogu samo najbolji, i to poslije duge i teške obuke. S obzirom na značenje riječi "gušteri" u vojnom žargonu, hrvatski naslov filma nikako ne odgovara njegovom sadržaju, no prijevod filma je korektan, čak i vrlo duhovit. Od svih ratnih, točnije antiratnih filmova *Gušteri* najviše podsjećaju na Kubrickov *Full metal jacket*. Prva polovica filma, obuka za marince-snajperistu, navodi nas na to da se upitamo zašto se uopće Menders prihvatio režije takvog filma kada je Kubrick već snimio remek-djelo na tu temu. Drugi dio filma, kad marinci odu "ratovati" protiv Sadama Huseina, nudi pak mnogo više. Drilani na obuci da su nezamjenjivi dio američke vojske, oni odjednom shvate da u tom ratu njihove vještine uopće nisu potrebne. Zaljevski rat vodili su i drabli balistički projektili, raznorazni tomahawci, "nevidljivi" zrakoplovi i ostala čuda modernog naoružanja, a elitni snajperisti nisu ispalili nijedan metak, samo su se nagutali pijeska i dima od zapaljenih naftnih bušotina. Njihova spoznaja da je sve što rade i što su radili u tom smislu potpuno beskorisno i nepotrebno, ključna je da se *Guštere* uvrsti među antiratne filmove. Iako je težak i neugodan film, način na koji je napravljen mogao bi zadovoljiti sve one koji od filma očekuju zabavu. Korektna Mendersova režija i izvrsni hollywoodski glumci te vrhunska glazba uvjerljivi su razlozi zbog kojih bi se *Gušteri* mogli svidjeti svima onima koji u filmovima ne traže ništa više nego dva sata solidne fikcije.

Leon RIZMAUL

11. veljače 1847. Rođen Edison

Najpoznatiji svjetski izumitelj, čovjek bez čijih bi izuma svijet danas bio mnogo siromašniji, Thomas Alva Edison rođen je u gradiću Milan u američkoj saveznoj državi Ohio. Sam je naučio čitati i pisati, a kada je kao šesnaestogodišnjak vidio telegraf u njemu se probudilo zanimanje za sve što ima veze s električnom strujom. Prvi veliki izum bio je fonograf - sustav za snimanje i reprodukciju zvuka. Edison je, zahvaljujući uspješnom predstavljanju fonografa, privukao pozornost i postao svjetski poznat. Poslije će se pokazati da je to bio samo početak velike karijere koja je svijetu podarila mikrofon, megafon, električnu žarulju, sustav za prenošenje električne struje i još više od tisuću korisnih izuma. Edison je, kao i većina istraživača, bio čovjek neiscrpane energije. Prije početka rada na novom pokusu uvijek se potrudio pročitati svu literaturu o problemu, kako ne bi ponavljao eksperimente koje je već netko prije njega obavio, a zanimljivo je da se većina njegovih radova odnosila na poboljšanje već poznatih otkrića. Vjerovao je da je budućnost električne energije u proizvodnji istosmjernje struje, sukobljavajući se po tom pitanju s Nikolom Teslom. Kasnije je, uvidjevši prednosti u proizvodnji izmjenične struje, ipak morao priznati Tesli da je bio u pravu. Thomas Alva Edison doživio je duboku starost, slavan i priznat u cijelom svijetu. Umro je 1931. u 84. godini života.

12. veljače 1924. Praizvedena Rapsodija u plavom

Američki skladatelj George Gershwin s ponosom je svijetu predstavio 12. veljače 1924. svoju prvu simfoniju, *Rapsodiju u plavom*. Tada 26-godišnji autor odsvirao je premijerno na klaviru dio te simfonije u New Yorku. Bio je to početak ozbiljnog bavljenja glazbom nadarenog Njujorčanina. Ovu simfoniju Gershwin je napisao na poticaj poznatog jazz umjetnika Paula Whitemana, i to u dvije verzije - jednu za jazz izvedbu, a drugu za cijeli orkestar. *Rapsodija u plavom* utjecala je na brojne svjetske glazbenike koji su počeli uvrštavati jazz glazbu i ritmove u klasična djela.

Leon RIZMAUL

DUHOVNOST

Milosno partnerstvo

Ono što je u prošlosti bila strašna guba, koja je pustošila regije i narode, danas je poguba side. Gubavci su bili zakonom obvezani vikati, kako bi ih ljudi izbjegli da se ne zarazite. Strah od gubavaca, sjajno prikazan u filmu "Ben Hur", pokazao se kod nas kada su škole odbijale primiti dvije sirom zaražene djevojčice. Isus je svojim postupkom šokirao sunarodnjake. On mirno dotiče i liječi gubavca. Time pokazuje koliko ljubi čovjeka i upozorava da tjelesna guba nije najstrašnija. Zlo i grijeh mnogo su pogubniji. Osobito kada se kriju iza "humane" maske. Slično je i s ideologijama. Tito i Bakarić nudili su kardinalu Stepincu oblik "intenzivnog partnerstva" ako Crkvi u Hrvatskoj izdvoji iz punopravnog članstva u Rimokatoličkoj crkvi. Slično čini i vrag. Faustovskim ugovorom jamči nam povlašteni položaj, ako kompromisno žrtvujemo barem dio milosnog suvereniteta i prijateljstva s Bogom. Posljedice nisu odmah vidljive. Srećom, nama je dan recept: ljubavlju dotaknuti i vjerom (iz)liječiti gubu moralnog relativizma. Ako ne ide milom, onda "silom". Silom evanđeoske ljubavi kakvu je po Isusovu primjeru pokazao i bl. Alojzije Stepinac!

Andelko KAČUNKO

Lumsdenova preobrazba crvenih kaputa

Dugo je vremena tradicionalna boja ogrtača britanske vojske bila crvena. Poznata diljem svijeta, jer malo je bilo kutaka u koje **Britanija** nije stigla, osobito je na zlu glasu bila u sjevernoameričkim kolonijama, neposredno prije donošenja **Deklaracije o neovisnosti** i stvaranja **SAD**-a. U nešto kasnijoj američkoj povijesti usklik *Idu crveni kaputi!* bio je zamijenjen usklikom *Idu crvenokošci!* Ipak, posljednji ratni pohod u kojem su sudjelovali crveni kaputi zbio se na afričkom tlu: tijekom **anglo-burskog rata**, u posljednjem desetljeću **XIX**. stoljeća, britanski vojnici u crvenim kaputima za gerilske burske borbe bili su izvanredan cilj.

Vjerojatno je ukidanje crvene boje i prijelaz na boju zvanu *kaki* zaslu-

ga brigadira **Harryja Burnetta Lumsdena** (na slici), zapovjednika poznate postrojbe **The Queen's Own Corps of Guides**. Naime, godine 1848. opremajući svoj armijski korpus za borbu protiv **Afganistanaca**, za svoje je vojnike naručio ogrtače u kaki boji. Uskoro su iste boje postali i drugi dijelovi odore, iako sašiveni od različitih materijala, redom izvanredne čvrstoće. Neki leksikoni natuknicu kaki objašnjavaju kao gusto tkanje lana i pamuka obojeno u boju pijeska. Do promjena u tonalitetu boje došlo je tijekom **I. svj. rata** kada su upravo u **SAD**-u boji pijeska pridodali dašak maslinastozele boje, tako da vojnici budu što manje vidljivi i na golom tlu i u raslinjem prikrivenim predjelima. Suvremeni termin *kaki* odnosi se danas i na boju i na materijal. Za današnje uvjete ratovanja sigurno je

mного praktičniji, ali u **XVIII**. stoljeću, kada je vojna taktika bila potpuno drukčija, falanga crvenih kaputa s nataknutim bajunetama na dugim puškama u svojim je nastupima djelovala zastrašujuće.

Riječ *kaki* potječe iz **urdu** jezika i znači prašnjav, ili boje prašine. **Urdu** je zbirno ime za više etničkih skupina nastanjenih u **Pakistanu** i **Indiji**. Njihov jezik danas je službeni jezik Pakistana, pripada indoeuropskim jezicima i sadrži ponešto perzijskih i arapskih riječi. **Urdu** govornike nalazimo u svim slojevima društva. Jezik **urdu** u **Pakistanu** govori više od 10 milijuna ljudi i gotovo 46 milijuna u **Indiji** i ima više dijalekata. Njime se služe i **urdu** skupine na **Fidžiju**, u **Južnoafričkoj Republici**, **Omanu**, **Bahreinu**, **Kataru** i **Njemačkoj** gdje ih ima oko 16 000.

Jurica MILETIĆ

U PRODAJI
VOJNA PSIHLOGIJA
-KNJIGA TREĆA!

Knjigu možete kupiti u knjižari Ljevak,
Trg bana Jelačića 17, Zagreb
cijena 185 kuna

NAGRADNA PITALICA

ČITAJ-IGRAJ-POBIJEDI

Poštovani čitatelji Hrvatskog vojnika!

U želji da vam zahvalimo za vaše vjerno praćenje našeg tjednika, kao i da vam to praćenje učinimo na neki način zanimljivijim pa i uzbudljivijim, s ovim brojem Hrvatskog vojnika pokrećemo nagradnu pitalicu pod nazivom **ČITAJ-IGRAJ-POBIJEDI**

GLAVNE NAGRADE

- 1.) Sedam dana ljetovanja u Splitu za dvije osobe (Hotel Zagreb)

- 2.) Sedam dana ljetovanja u Puli za dvije osobe (Hotel Veli Jože)

- 3.) Godišnja pretplata na Hrvatski vojnik i komplet DVD-a

- 1.) Komplet knjiga "Vojna psihologija"

- 2.) DVD "Kрила Олује"

- 3.) Uokvirena fotografija

Kako biste se uključili u igru za **VRIJEDNE NAGRADE** koje smo pripremili za vas, dovoljno je da čitate Hrvatski vojnik i tako pronađete odgovor na po jedno pitanje koje ćemo u idućih 15 tjedana postavljati u svakom broju Hrvatskog vojnika na posljednjoj stranici. Potom zabilježite svoj odgovor na **KUPONU** koji će za to biti pripremljen, i to tako da na njemu **ZAOKRUŽITE** slovo ispred jednog od tri ponuđena odgovora za koji mislite da je točan. **ORIGINALNI** kupon, na kojem ćete napisati i svoje osobne podatke, izrežite i pošaljite **POŠTOM** u **KUVERTI** ili na **DOPISNICI** na adresu:

MINISTARSTVO OBRANE
SOJI-HVG
(Za nagradnu pitalicu)
PP 252
10 000 Zagreb

Kuponi **PRVOGA KOLA** objavljeni u broju **72** Hrvatskog vojnika, koji upravo držite u ruci, u redakciju moraju stići najkasnije do **ponedjeljka, 20. veljače u 12 sati**. Istog dana bit će objavljeno i prvo izvlačenje troje tjednih dobitnika, koji će na osnovi svojih **TOČNIH** odgovora zabilježeni na **ORIGINALNIM** kuponima osvojiti po jednu od tri **TJEDNE** nagrade **PRVOGA KOLA**.

DOBITNICI TJEDNIH NAGRADA PRVOGA KOLA nagradne pitalice bit će objavljeni u broju **74** Hrvatskog vojnika.

Svaki put ćemo vas podsjetiti i na **ZAVRŠNO** izvlačenje (**28. svibnja 2006.**), na kojem ćemo izvući dobitnike **GLAVNIH NAGRADA**. Za to izvlačenje u obzir će doći kuponi objavljeni u **SVIH 15 KOLA** nagradne pitalice, naravno s točnim odgovorima, koji u našu redakciju pristignu do **23. svibnja 2006.** u **12 sati**. Naravno, s više pročitanih Hrvatskih vojnika i većim brojem poslanih kupona, veće su i vaše šanse da osvojite jednu od **GLAVNIH** ili **TJEDNIH** nagrada. **SLUŽBENA PRAVILA** nagradne pitalice **ČITAJ-IGRAJ-POBIJEDI** možete pročitati na našoj web stranici: www.hrvatski-vojn timer.hr.

TJEDNE NAGRADE

KUPON 1

NAGRADNO PITANJE

Vojno-diplomatsku izobrazbu u ZZIO-u trenutno polazi:

- A) treći naraštaj B) peti naraštaj C) sedmi naraštaj

IME I PREZIME _____

ADRESA _____

TELEFON _____

HRVATSKI
VOJNIK